FAGBLADET FOA

UDLÆNGSEL FORELSKET I GRØNLAND

SIDE 24

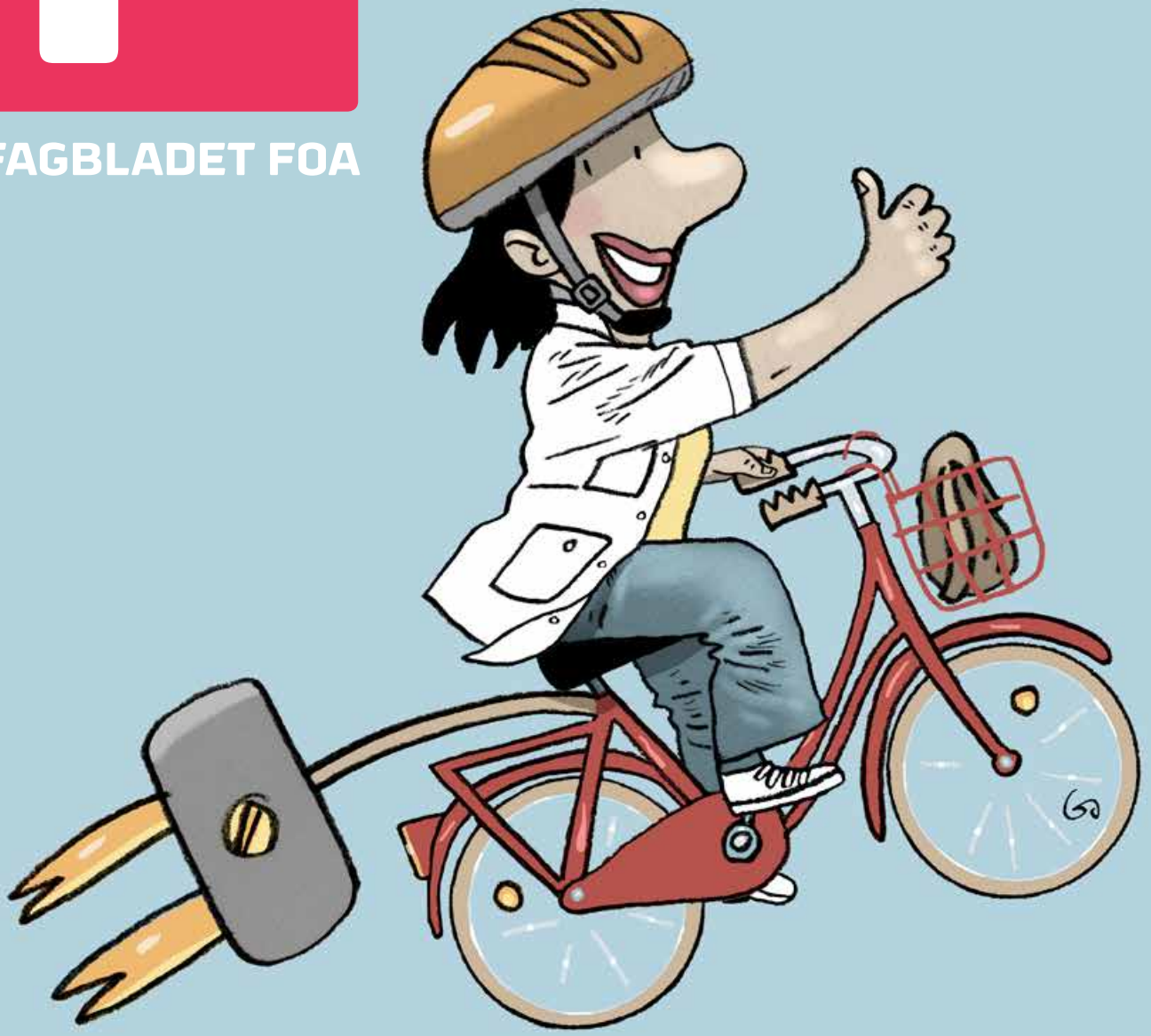

SOCIAL & SUNDHED

FOAS MEDLEMMER HAR IDÉERNE

KLIMA KAPLØBET

SIDE 32-39

Få rabat på en masse oplevelser

– se mere på **pluskort.dk**

PlusDyr.

ZOO byder på alverdens spændende oplevelser i sommerferien og mere end 4.000 fantastiske dyr.

10%

ZOO

PlusForlystelser.

Sommer i Tivoli er en eventyrlig tid. Nyd en gåtur i Haven eller prøv nogle af de mange forlystelser.

Særpris

TIVOLI

PlusOplevelser.

Sæt et kryds i kalenderen, og tag hele familien med i Tivoli Friheden, hvor mange gode oplevelser venter.

Spar op til 37%

TIVOLI friheden

PlusPjerrot.

På Bakken er der oplevelser , masser af underholdning, vilde forlystelser samt hyggelige restauranter.

20%

Bakken

PlusKlodser.

Uanset om du foretrækker fart, action eller hygge, er der masser af sjove oplevelser for hele familien.

Spar 139 kr. pr. billet

LEGOLAND BILLUND RESORT

PlusSjov.

Prøv Hundeprutten, Svend Svingarm og alle de andre skøre forlystelser i BonBon-Land.

25%

BONBON LAND

Der tages forbehold for trykfejl og ændrede rabataftaler. Læs vilkår og betingelser for rabataftalerne på pluskort.dk

FOA **Plus**Kort.

SNAPSHOT

HER ER DER TID TIL KERNEOPGAVEN

SIDE 18

INDHOLD

Chefredaktørens leder
SIDE 4

Fag og fremtid: Hjemmehjælpen der forsvandt
SIDE 6-7

FOKUS Mobning
Sådan ændrede plejecenter flere års skidtsnak til godt arbejdsmiljø
SIDE 8-13

Min vej: Mød engageret sosu-lærer
SIDE 14

Formandens klumme & debat
SIDE 16-17

Snapshot: Hjemmeplejen på Omø
SIDE 18-21

Fagligt talt
SIDE 22

TEMA Udlængsel
Sosu-par forelskede sig i Grønland
SIDE 24-29

Brug FOA: Erstatning skyldtes held
SIDE 30-31

INDBLIK Klimakapløberne
Stor undersøgelse: FOAs medlemmer vil gerne deltage i klimakampen
SIDE 32-39

Tæt på: OK21
SIDE 40-41

Forskerzonen: Utilsigtede hændelser
SIDE 43

Faglig praksis: Idrætsplejehjem
SIDE 44-45

A-kassen: Feriedagpenge
SIDE 46

Mad på farten
SIDE 47

Det sker
SIDE 48-49

Quiz
SIDE 50

FAGLIG PRAKSIS
PÆDAGOGISK IDRÆT
SIDE 44

OK21
DINE KRAV
SIDE 40

”

ALENE DET, AT MAN IKKE KAN FÅ ØJENKONTAKT MED SINE KOLLEGER, NÅR MAN FORTÆLLER OM NOGET, GÅR DIREKTE I HJERNEN PÅ OS I BOGSTAVELIGSTE FORSTAND. SIDE 12

MILLE MORTENSEN
FORSKER I MOBNING

VIRUSSEN SKYGGER FOR KLIMAET

LEDER | I det seneste halve år har tanker om smitte og sundhedsvæsen fyldt mere i vores hoveder end bæredygtighed og biodiversitet. Coronavirus har vendt op og ned på vores liv – herunder vores mere eller mindre miljørigtige vaner.

På plussiden har vi rejst mindre med bil, bus og fly. Vi har købt mere dansk, og mange af os har genfundet glæden ved den danske natur.

Omvendt har vi for at beskytte os brugt flere kemikalier og mere udstyr, der kun kan bruges én gang – mundbind, handsker, bestik, papirservietter og så videre. Det har vist sig at være nødvendigt.

På minussiden har coronasmitten ligeledes sat en stopper for topmøder, hvor landene skulle forpligte sig på politikker og strukturelle tiltag. Og flere kommuner, regioner og arbejdspladser har aflyst møder og snakke om for eksempel klimavenlig mad og grønne mål.

Lysten til at gøre noget for klimaet er ellers stor blandt FOAs medlemmer, fremgår det af en ny undersøgelse. Desværre oplever tre ud af fire, at ledelsen ikke inddrager dem tilstrækkeligt i klimatiltagene på jobbet. Det er bestemt ikke smart, for inddragelse af både borgere og ansatte er afgørende, hvis de gode intentioner skal gå fra strategi og salgsgas til reel handling og forandring.

Hvis virussen er en aktuel test på, om vi tager klimaet alvorligt nok, så kan medarbejderindflydelse og lytten til de gode idéer fra frontlinjen godt være den næste vigtige test. ★

Gitte Hejberg

GITTE HEJBERG
ANSV. CHEFREDAKTØR

LÆS MERE OM OK21 SIDE 40

> DESVÆRRE OPLEVER TRE UD AF FIRE, AT LEDELSEN IKKE INDDRAGER DEM TILSTRÆKKELIGT I KLIMATILTAGENE PÅ JOBBET.

@GITTEHEJBERG

HVAD MENER DU?
Hvad er dit største ønske til OK21?

AF JOACHIM PLOUG HANSEN

FOTO: JØRGEN TRUE, PRIVAT

Bedre normering er vigtigst
Louise Maria Dandanell
Social- og sundhedsassistent
Plejecenter, Jammerbugt Kommune
Jeg ved godt, at normeringer ikke er en del af forhandlingerne, men det burde de være. Vi har et enormt ansvar for de mennesker, der har brug for hjælp til at blive passet, og det vigtigste er, at vi er nok folk på gulvet til at klare det.

Lønstigning i kroner og øre
Henrik Wolsing Jensen
Teknisk serviceleder
Ishøj Skole, Ishøj Kommune
Jeg ønsker, at vores grundløn bliver højere. Og stigningen skal være i kroner og øre i stedet for procenter. Jeg får selv en udmærket løn, men som tillidsrepræsentant synes jeg, at 'mine' medhjælpere fortjener at blive værdsat højere, end de gør nu.

Kortere åbningstid
Charlotte Rye
Dagplejer
Daginstitutionen Vasegården
Ringkøbing-Skjern Kommune
Med en 48-timers arbejdsuge og ekstra rengøring har jeg følt mig presset. Og jeg forventer, at der stadig vil være ekstra fokus på rengøring i fremtiden. Derfor ønsker jeg, at der bliver skåret i åbningstiden, så rengøringen kommer til at indgå i de 48 timer.

NÆSTEN ALLE COVID-19-ARBEJDSSKADER ANERKENDT

Midt på sommeren meddelte Arbejdsmarkedets Erhvervssikring, at stort set alle foreløbige anmeldelser af covid-19 er blevet anerkendt som arbejdsskader. Det er vigtigt, for den anerkendelse er afgørende for, at der kan udbetales erstatning, hvis der opstår senfølger – og det skønnes, at de gener skal udløse en økonomisk kompensation.

KILDE: ARBEJDSMARKEDETS ERHVERVSSIKRING

FOTO: SCANPIX

FOTO: TOBIAS STIDSEN

BRÆNDER FOR AT TALE SOSU-FAGET OP

Historier om omsorgssvigt i ældreplejen har ikke taget modet fra den nyuddannede social- og sundhedsassistent Cecilie Brandt Lund.
"Tværtimod. Det giver mig mere blod på tanden, og jeg vil være med til at bære den fane, der kan skabe forandring, hvor der er behov for det," siger hun.
Hun er ambassadør for uddannelsen og føler stor trang til at tale faget op.
"Vi må aldrig sige, at vi 'bare' er social- og sundhedspersonale. Vi skal være megastolte af det – og forklare hvorfor."

& **Læs mere**
fagbladetfoa.dk/tal-faget-op

4

nye kommuner er på vej til at indføre røgfri arbejdstid. Hørsholm indfører det i 2020, hvorefter Hillerød, Gentofte og Lolland følger trop i 2021. I dag er 50 kommuner røgfrie.

KILDE: KRÆFTENS BEKÆMPELSE

KLIMAVENLIG MAD: LIDT HAR OGSÅ RET

Seks ud af 10 danskere vil gerne spise mere klimavenligt, men mange har ikke lyst til helt at undvære kød. Derfor har regeringen lanceret 22 tips på klimatips.dk til at gøre måltiderne lidt grønnere – ud fra mottoet, at det har et stort potentiale, hvis vi er mange, der ændrer lidt i vores madvaner. Det kan for eksempel være at strække portionen til flere ved at tilsætte revet rodfrugt til kødfarsen.

& **Læs mere**
Klimatema side 32

REDAKTION

Gitte Hejberg
ansv. chefredaktør
gith@foa.dk
Tlf.: 46 97 24 58

Morten Bruun
redaktionschef
mobr@foa.dk
Tlf.: 46 97 23 97

Udgiver:
FOA
Staunings Plads 1-3
1790 København V
Telefon: 46 97 26 26
foa.dk
e-mail: foa@foa.dk

FAG OG FREMTID

Hjemmehjælpen der forsvandt

Siden 2009 er hjemmehjælpen reduceret med 7,5 millioner timer. Det rammer ifølge VIVE især de svageste ældre.

AF RASMUS HANDBERG | FOTO: CLAUS BJØRN LARSEN

Ældre borgere må se stadig længere efter hjælp til for eksempel rengøring og bad.

Siden 2009 er der på landsplan forsvundet 7,5 millioner timers hjemmehjælp. Det viser beregninger, som FOA har lavet på baggrund af nye tal fra Danmarks Statistik.

Udviklingen rammer især de svageste ældre, lyder det fra Det Nationale Forsknings- og Analysecenter for Velfærd (VIVE), der sidste år udgav en rapport om området.

"Vi ved, at der er en markant stigning i antallet af svage ældre, der ikke modtager hjælp, selvom de vurderer at have behov for det. Flere mister hjemmehjælpstimer eller får slet ikke hjælp til for eksempel rengøring og personlig pleje som bad," siger Lea Graff, der er senioranalytiker og ph.d.-stipendiat hos VIVE.

"Det er virkeligheden, selvom vi fra tidligere undersøgelser ved, at bare en halv times hjælp om ugen har en markant betydning for ældres trivsel," tilføjer hun.

Ansatte med ondt i maven

I FOA er oplevelsen den samme.

"Vi hører fra vores medlemmer, at de ikke føler, at de har tilstrækkelig tid til at yde den faglighed, de ønsker. De føler ikke, at de gør det godt nok. Flere har ligefrem ondt i maven," siger sektorformand Torben Hollmann og refererer til en medlemsundersøgelse fra 2019.

Undersøgelsen viser, at mere end fire ud af 10 ansatte i hjemmeplejen næsten dagligt eller flere gange om ugen føler sig utilstrækkelige, fordi borgeren ikke får den hjælp, medarbejderen mener er rimelig.

Mere varieret gruppe af ældre

Fagbladet FOA har bedt Kommunernes Landsforening (KL) om en kommentar til, at langt flere ældre – ifølge VIVE's rapport fra 2019 – ikke får den hjælp, de har behov for. Det forholder KL sig imidlertid ikke til. Læs det skriftlige svar fra KL-direktør Christian Harsløf på fagbladetfoa.dk. ★ RAHBN@FOA.DK

SOCIAL- OG SUNDHEDSASSISTENT STINNA JULIE SØRENSEN:

JEG HÅBER, DER SNART SKER ET MIRAKEL

"Alt for ofte føler jeg mig utilstrækkelig. At jeg ikke gør det godt nok, fordi jeg ofte ikke kan give mine borgere den hjælp, der er rimelig."

Det fortæller Stinna Julie Sørensen, der på ottende år arbejder som social- og sundhedsassistent i Randers Kommune – de seneste tre år i hjemmeplejen. Og det er ofte hårdt, siger hun.

"Det kan sagtens være, at planen ser fin ud, når jeg møder ind. Men korthuset kan vælte på et splitsekund, hvis en sygemelding tikker ind, eller en borger får akut behov for hjælp. Den slags tager de minutiøst planlagte kørelister nemlig ikke højde for."

"Med ét forvandles dagen til en kamp mod uret, hvor mine kolleger og jeg skøjter hen over opgaverne for at stjæle dyrebare minutter hist og her," siger social- og sundhedsassistenten.

Stinna Julie Sørensen tog uddannelsen for at skabe bedre livskvalitet for ældre mennesker. Og selvom der er

Stinna Julie Sørensen, der er arbejdsmiljørepræsentant, drømmer om flere kolleger og mere tid: "Ikke bare fordi det er dejligt, men for at forebygge fejl og give borgerne den nødvendige hjælp," siger hun.

HJEMMEHJÆLP I TAL

- Næsten 55.000 færre ældre over 65 år var i 2019 visiteret til hjemmehjælp sammenlignet med 2009. Det svarer til et fald på 18 procent.
- I samme periode er antallet af visiterede til mere end 20 timers ugentlig hjælp faldet med 34 procent, mens der i antallet af visiterede til mellem 12-19,9 timers hjemmehjælp er sket en reduktion på 28 procent.
- I 2019 modtog en visiteret borger i gennemsnit 198 minutters ugentlig hjemmehjælp. I 2009 var det tilsvarende tal 222 minutter.

KILDE: BEREGNINGER FRA FOA PÅ BAGGRUND AF TAL FRA DANMARKS STATISTIK

Se VIVE-rapporten
Hjælp til svage ældre
kortlink.dk/vive/27kbd

gode dage, går det store arbejdspres ud over de ældre, fortæller Stinna.

"Egentlig er det meningen, at borgerne selv skal gøre det, de kan. Men hvis jeg nu på de pressede dage klarer det for dem, for eksempel giver dem bukser og strømper på, så går det hurtigere. Og hvis jeg samtidig er ekstra hurtig med rengøringen, så kan jeg klare et besøg, der egentlig burde vare en time, på 30-40 minutter.

Til gengæld har den dårlige samvittighed sat sig i min mave, når jeg suser videre til næste besøg," siger hun.

Håber på mirakel

Stinna Julie Sørensen håber, at hun i en nær fremtid får flere kolleger og mere tid til arbejdet.

"Det er jo ikke noget, jeg siger, bare fordi det kunne være dejligt. Det er for at forebygge fejl og sørge for, at borgerne får den hjælp, de har krav på. Og for at vi medarbejdere kan gå hjem med en stolthed og tilfredshed i maven i stedet for en skam over igen ikke at have slået til," siger hun og tilføjer:

"Personligt oplever jeg ikke søvnbesvær på grund af stress, men det gør flere af mine kolleger. Måske er jeg naiv, men jeg håber, der snart sker et mirakel." ★

SÅ FIK VI NOK

Efter flere år med grov mobning blandt kollegerne på Plejecenter Plushøj i Rødvig lykkedes det at vende den ødelæggende kultur til et sundt arbejdsmiljø.

FOKUS ER SKREVET AF LINNEA KADZIOLA, REDAKTIONEN@FOA.DK | FOTO: JØRGEN TRUE

”Du har hovedet hele vejen oppe i røven på sygeplejersken. Tror du, du er bedre end os. Hvis du ikke kan lifte alene, er det nok ikke her, du skal blive.”

For godt to år siden var det sådan, nye medarbejdere på Plejecenter Plushøj i Rødvig på Stevns risikerede at blive mødt af deres kolleger. Dengang var Plushøj truet af lukning – og der herskede en mobbekultur med bagtaleri, onde kommentarer og ignorering.

Det hele kulminerede i sommeren 2018. 1. juni blev der budt velkommen til fire nye medarbejdere. To måneder senere havde tre af dem fået nok og sagde op. På grund af mobning.

Social- og sundhedsassistent Margit Lippert har arbejdet på plejecentret i 10 år. Hun lægger ikke skjul på, at det var en forfærdelig tid.

”Jeg havde hele tiden den der fornemmelse af, at der blev snakket om mig. Jeg følte mig holdt udenfor og var

FÆRRE BLIVER MOBBET PÅ JOBBET
SIDE 12

For godt to år siden var det psykiske arbejdsmiljø i bund på Plejecenter Plushøj. Efter et lederskifte og en APV er der nu god stemning og plads til faglig kritik – og sosu-hjælper Erna Maruf, som netop er begyndt at læse til assistent, sosuassistent Margit Lippert, leder Yvonne Herzberg og arbejdsmiljørepræsentant Trina Nissen har fået en god arbejdsplads.

meget alene med arbejdsopgaverne. Til sidst følte jeg, at det var mig, der var noget galt med, og jeg måtte søge psykologhjælp," siger Margit Lippert.

Mobning i det skjulte

Sommeren 2018 markerede dog også et vendepunkt. Det blev besluttet at bevare Plushøj, og 1. juli blev Yvonne Herzberg ansat som leder. En af hendes første opgaver var at hjælpe de tre nyansatte, der var bukket under for mobningen og var på vej væk fra arbejdspladsen. Derefter kunne hun danne sig sit eget overblik.

"Jeg var overrasket over det lave faglige niveau, den rå tone blandt medarbejderne og den måde, der blev talt ned til borgerne på," siger Yvonne Herzberg.

Med hjælp fra FOA Køge lavede hun en APV (arbejdspladsvurdering, red.), der kastede lys over den mobbekultur, der kom til udtryk ved grupperinger

FORTSÆTTES PÅ SIDE 10

Yvonne Herzberg
Leder

Erna Maruf
Social- og sundhedshjælper
(læser nu til assistent)

Trina Nissen
Arbejdsmiljørepræsentant

FORTSAT FRA SIDE 9

og konflikter mellem faggrupperne. Yvonne Herzberg kunne se, at det hovedsageligt udspillede sig blandt en gruppe på fem af de i alt 20 medarbejdere på Plushøj.

”Jeg havde først en forventningssnak med alle medarbejderne og var forstående over for, at de i lang tid havde gået uden en daglig leder i huset,” siger Yvonne Herzberg med henvisning til, at hendes forgænger også havde stået for ledelsen på et andet plejehjem, mens Plushøj var truet af lukning.

”Hun havde altså ikke været til stede på Plushøj i dagligdagen og havde ikke set, hvad der foregik. Men da mobningen fortsatte, fortalte jeg, at de fem måtte ændre adfærd eller kraftigt overveje at finde et andet arbejde,” fortæller Yvonne Herzberg.

Styrket samarbejde

Et par stykker valgte at sige op, og herefter begyndte arbejdet med at genopbygge det psykiske arbejdsmiljø for alvor. Den indsats lykkedes – og det er social- og sundhedshjælper Erna Maruf glad for. Hun er den eneste af de fire, der blev ansat i juni 2018, der ’overlevede’ den barske velkomst.

”Det var svært at være ny, og jeg havde det som en lus mellem to negle. Men det ændrede sig heldigvis,” siger Erna Maruf, som netop er begyndt at læse til assistent.

Ifølge arbejdsmiljørepræsentanten, social- og sundhedsassistent Trina Nissen, skyldes det ikke mindst, at der er sat fokus på samarbejdet.

”Vi er blevet opmærksomme på, hvor

20%

af FOA-medlemmerne har været udsat for mobning på deres arbejdsplads inden for det seneste år. I 2017 var det 23 procent.

KILDE: FOA-SUNDERSØGELSE OM MOBNING, JUNI 2019

der er brug for ekstra hjælp. Før i tiden havde man sin egen gruppe, og så kunne de andre sejle deres egen sø. Nu rokerer vi på afdelingerne og arbejder sammen, fordi vi har tydeliggjort opgaver og ansvarsområder, sat fagligheden i højsædet og arbejdet målrettet med respekt for den enkelte kollega og beboer," siger Trina Nissen.

Nu hviler jeg i mig selv

Endelig er der skabt en kultur med plads til faglig kritik. Og i modsætning til mobbeperioden behøver man ikke længere tage kritikken personligt – ligesom man heller ikke behøver at være bange for at såre kollegerne.

Det har betydet, at social- og sundhedsassistent Margit Lippert nu har genfundet sin sikkerhed og faglighed i sit arbejde og for første gang i flere år nu glæder sig til at gå på arbejde.

"Jeg hviler mere i mig selv nu," siger hun. ★

GUIDE

PLUSHØJS 7 RÅD TIL ET GODT PSYKISK ARBEJDSMILJØ

1. Grib ind ved den mindste mislyd.
2. Vis gensidig respekt for din kollega.
3. Respekt mellem faggrupperne og løsning af opgaverne.
4. Hav tillid til, at din kollega løser opgaven.
5. Faglig sparring i stedet for kritik.
6. Der skal være en klar opgavefordeling, så ingen er i tvivl.
7. Hver faggruppe har sine ansvarsområder, og alle ansvarsområder er lige vigtige.

KILDER: LEDER YVONNE HERZBERG OG AMR TRINA NISSEN

JEG BLEV HOLDT UDENFOR

Margit Lippert
Social- og sundhedsassistent
Plejecenter Plushøj, Rødvig på Stevns

Da mobberiet var værst, blev jeg ofte ked af det. Det skete for eksempel når ...

- jeg adskillige gange kunne læse på Facebook, at mine kolleger havde været sammen under private former uden at invitere mig og enkelte andre. De takkede hinanden for en hyggelig aften og sørgede for, at vi andre kunne se det.
- jeg talte med en kollega, og vi blev afbrudt af en anden kollega, der hilste hjerteligt på hende, jeg talte med, men ignorerede mig fuldstændigt.
- jeg havde travlt hos en borger, og en kollega ringede til mig og spurgte, hvad jeg lavede. Hun sagde bare: 'Det må du da hygge dig med'. Jeg vidste, at de som så mange gange før havde siddet et stykke tid og holdt pause, selvom de var klar over, jeg ikke var færdig.
- jeg brød ind i deres pause og sagde, jeg havde brug for hjælp. Kun en rejste sig modvilligt.

Færre bliver mobbet på jobbet

Hvert femte FOA-medlem har været udsat for mobning på deres arbejdsplads inden for det seneste år. I 2017 gjaldt det knap hver fjerde.

Mobning rammer 20 procent af FOAs medlemmer på arbejdspladsen.

Det viser en medlemsundersøgelse, og selvom det resultat i sig selv ikke er opmuntrende, gemmer der sig alligevel en god nyhed bag tallene: Undersøgelsen fortæller nemlig, at mobning på arbejdspladsen er reduceret med tre procentpoint siden 2017. Og det glæder Jens Nielsen, forbundssekretær i FOA med ansvar for arbejdsmiljø.

”Vi har en forhåbning om, at det materiale, FOA sammen med arbejdsmarkedets parter har lavet for at forebygge mobning, er begyndt at virke. Det kan også være fordi, der er kommet en bevidsthed om problemet, og man taler om det på arbejdspladserne,” siger Jens Nielsen.

Trods den positive udvikling er mobning stadig en større udfordring blandt FOAs faggrupper sammenlignet med den øvrige del af befolkningen, hvor 11 procent oplever mobning.

”Vi er så uheldige, at vores medlemmer er udsat for en større belastning i arbejdslivet, end man normalt er. Vi frygter, at det også går ud over de borgere, vi skal hjælpe,” siger Jens Nielsen.

Han appellerer derfor til, at arbejdspladserne fastholder indsatsen for at komme mobning til livs.

”Tallet skal længere ned. Det lykkes kun, hvis arbejdsfællesskabet er bevidst om, at mobning kan forekomme – og at der i arbejdsfællesskabet er enighed om kerneopgaven,” siger Jens Nielsen.

Mobning stresser

Mille Mortensen er cand.mag. i psykologi på Københavns Universitet og forsker i mobning på arbejdspladsen. Hun forklarer, at der ikke skal meget til, før mobning har en stor effekt på udviklingen af stress.

”Alene det, at man for eksempel ikke kan få øjenkkontakt med sine kolleger, når man fortæller noget, går direkte i hjernen på os i bogstaveligste forstand. Det aktiverer vores trusselssystem, og står det på længe nok, kan man få stresssymptomer,” siger hun.

Det kommer også til udtryk i FOA-undersøgelsen. Her fremgår det, at blandt dem, der har været udsat for mobning, er der flere, der føler sig stressede, ligesom de har flere sygedage – sammenlignet med dem, der ikke har været udsat for mobning.

”For samfundet koster det mange penge, og på arbejdspladsen går det ud over arbejdsmiljøet og det faglige arbejde. Vi skal derfor stoppe med at placere skyld og skam hos den enkelte og i stedet tale om problemerne kollektivt,” siger Mille Mortensen. ★

GUIDE

GØR MOBNING TIL ET FÆLLES ANSVAR

1

Fokusér på arbejdsfællesskabet
Mobning handler ikke om onde mennesker, men onde mønstre. En leder skal være særlig opmærksom på ikke at gøre det til den enkeltes problem eller ansvar, men forstå, at det er et tillidsfuldt og rummeligt arbejdsfællesskab, de skal udvikle. Også selvom de oplever, at konflikter primært udspiller sig blandt nogle få.

2

Find mobningens funktion
Inden man forsøger at løse problemerne, skal man som leder prøve at forstå, hvad mobning tjener af funktioner. Det kan for eksempel være, at personalet føler sig pressede til at skulle arbejde mere for færre ressourcer, og vænner sig til at takle det ved at optræde uhensigtsmæssigt eller måske ligefrem grænseoverskridende overfor hinanden.

3

Opbyg psykologisk sikkerhed
Det handler om at udvikle en tillid og tryghed, så alle føler, de kan sige, hvad de har på hjerte uden frygt for at blive afvist, latterliggjort eller udstødt fra fællesskabet. Måden er at lytte anerkendende med respekt for hinandens oplevelser og følelser uden at (for)dømme dem.

4

Dyrk uenighedskultur
Vi oplever ofte virkeligheden forskelligt, og det er ikke noget problem at være uenige. Problemet opstår, når vi taler om hinanden i stedet for til hinanden. At skabe plads til uenighed og rummelighed af idéer øger kreativitet, effektivitet og gør arbejdsfællesskaber mere innovative.

5

Søg hjælp udefra
Man bliver let blind på egen praksis. Det er en god idé at hente hjælp udefra af professionelle, som kan kaste et nyt blik på den dagligdag, som problemerne udspiller sig i. Det er vigtigt, at vedkommende er klar over, at det ikke handler om at placere skyld og skam over enkelte personer, men i stedet arbejder for mere sammenhængskraft i arbejdsfællesskabet.

KILDE: MILLE MORTENSEN CAND. MAG I PSYKOLOGI VED KØBENHAVNS UNIVERSITET, INSTITUT FOR PSYKOLOGI

35%

af de medlemmer, der har været udsat for mobning, oplever høj grad af stress. Blandt dem, der ikke har været udsat for mobning, oplever 17 procent høj grad af stress.

KILDE: FOAS MOBNINGSUNDERSØGELSE, JUNI 2019

MIN VEJ

| CV |
2018: Underviser på SOSU-Fyn
2013-2017: Psykiatrisk bosted, Tornbjerggård
2007–2013: Bostedet Svovlhatten
2011: Specialpædagogisk efteruddannelse i neuropædagogik
2004: Uddannet social- og sundhedsassistent i Svendborg
2001: Sproglig student

JENNIE NIELSEN, VINDER AF POLITIKENS UNDERVISNINGSPRIS I ERHVERVSSKOLEKATEGORIEN 2020

INGEN SKAL FØLE SIG DUMME

AF CECILIE UHRE | FOTO: HEIDI LUNDSGAARD

I gymnasiet fik jeg 03 til min latineksamen, og min lærer sagde: "Jeg vidste godt, du var dum Jennie, men jeg vidste ikke, du var så dum." Mit mantra har lige siden været, at ingen skal føle sig dumme.

Efter min studentereksamen troede jeg, at jeg skulle være fotograf eller lærer, men så fik jeg sommerferiejob som ufaglært i hjemmeplejen på Langeland. Det var enormt givende at arbejde med mennesker. For første gang følte jeg, at jeg havde fundet min hylde. Jeg uddannede mig til social- og sundhedsassistent og arbejdede syv år på et bosted for mennesker med senhjerneskade. Her tog jeg en efteruddannelse i neuropædagogik.

En dag fik jeg et opkald fra et psykiatrisk botilbud i Odense Kommune. De tilbød mig et job. Det var helt vildt at blive headhuntet.

I psykiatrien var der en kvinde med paranoid skizofreni, som ikke havde været uden for sin dør i et år. Jeg prøvede at få hende med ud mange gange, men hun stoppede altid ved døren. Her lå en sort måtte. En dag flyttede jeg den, og så gik hun ud. Jeg elskede at være i psykiatrien. Jeg kan godt lide at lykkes med at forstå folk, som andre ikke kan forstå.

Efter fire år ville jeg gerne prøve noget nyt. Jeg ville gerne arbejde mere elevrettet. Siden min tid på botilbuddet har jeg været praktikantvejleder, og jeg kan vildt godt lide at se de fremskridt, jeg er med til at skabe hos eleverne. Jeg søgte et undervisningsjob hos SOSU-Fyn. Og fik det. Jeg plejer at sige til eleverne, at hver gang, de har en succesoplevelse, skal de rulle den i glimmer og sætte den op på deres indre kaminhylde og kigge på den, når de oplever noget udfordrende. Mange af dem har jo gennem deres skolegang fået at vide, at de ikke kan noget. ★

LÆS FLERE: 'MIN VEJ' PÅ FAGBLADETFOA.DK

Forebyg smitte med APRILCLOGS

- Behagelig, også efter en lang arbejdsdag
- Individuel sikkerhed og komfort
- Fås med lukket hæl eller strap
- Autoklaverbar ved 134°C
- 100% genbrug

Antislip Støddabsorberende Genbrug Autoklaverbar

VIND
et par APRILCLOGS i din yndlingsfarve!

Svar på spørgsmålet og deltag i konkurrencen:
Hvor mange farver fås APRILCLOGS i?

Send dit svar til: info@aprilclog.com

Vi trækker lod den 30. september 2020 blandt de indkomne svar (husk at notere din yndlingsfarve). Vinderen får direkte besked.

APRIL CLOG®

www.aprilclog.com

EN SOMMER I MODVIND

STRIIBEN | Sidste år så vi dokumentar om daginstitutioner bag facaden, og denne sommer blev det plejecentre bag facaden. Lad mig sige det klart: Hverken nedværdigende sprogbrug, manglende faglighed eller omsorgssvigt kan forsvares. Det er slet ikke i orden, og vi skal medvirke til at sætte ind over for det, alt det vi overhovedet kan.

Men jeg er også blevet stærkt provokeret over dem, der har talt hele ældresektorens personale ned med nedværdigende beskrivelser af manglende empati, dårlig uddannelse, og hvad der ellers er blevet sagt af vederstyggeligheder i debatten. Vi har givet igen, men har også forsøgt at få debatten til at handle om, hvad vi kan gøre for at sikre, at det ikke sker. At forråelsen ikke får fat. Heldigvis har der været lige så mange reaktioner og fortællinger om, hvor glade borgere og pårørende er for FOAs medlemmer.

Der ER sket meget gennem de seneste 10 års besparelser i den offentlige sektor. Det er fakta, at arbejde under pres gennem mange år fører til, at tolerancetærsklen skubber sig, og at afmagtsfølelsen kan føre til kynisme og forråelse. Det er fakta, at der er blevet mindre tid til faglig refleksion, og at der er færre praksisnære ledere. Og det er også fakta, at der mange steder har udviklet sig en kultur, hvor ytringsfriheden er blevet til en tavshedskultur.

FOA fællesskabets arbejde for flere uddannede, flere på fuldtid, bedre arbejdsmiljø, arbejdsfællesskaber, bedre løn og arbejdsvilkår er ikke blevet mindre relevant. Vi skubber fortsat på. Vi skal også fortsat tage stærk afstand fra skjult kamera, det er IKKE vejen frem. Det skal FOAs medlemmer ikke udsættes for. Til gengæld skal vi passe vores arbejde, som om vi selv gik rundt med et kamera på skulderen.

Vi relancerer dialogspillet 'Sig det højt – gør det fagligt' og opfordrer til, at I bruger det på arbejdspladsen, så vi giver det bedste, vi har, og kræver til gengæld, at ressourcerne til at levere den ønskede kvalitet er til stede. Tag debatten med rank ryg og vær stolte af jeres fag. ★

MONA STRIIB
FORMAND

> HVERKEN NEDVÆRDIGENDE SPROGBRUG, MANGLENDE FAGLIGHED ELLER OMSORGSSVIGT KAN FORSVARES.

@STRIIBMONA

HVAD MENER DU?

OM UDDANNELSE

Vi har plukket kommentarer fra en af debatterne på Facebook. Fagbladet FOA har ringet til Karina Fugl Jensen for at høre, hvad der fik hende til tasterne.

Deltag i debatten
facebook.com/foadanmark
Vi forbeholder os ret til at forkorte indlæggene.

KARINA FUGL JENSEN

DET VIL FÅ FLERE TIL AT SØGE IND

Det er en god idé, at ledige nu kan få tilbud om en dagpengesats på 110 procent for at starte på social- og sundhedshjælperuddannelsen. Jeg kender en del med børn, som er hoppet fra uddannelsen, fordi elevlønnen har været for lav, og de skulle have et arbejde ved siden af. Samtidig er der en masse lektier, og nogle gik ned med stress. Så jeg tror helt klart, at det vil få flere til at søge ind, hvilket jo er rigtig godt. Jeg ville dog ønske, at tilbuddet også gjaldt for dem, der søger ind på social- og sundhedsassistentuddannelsen. Jeg er selv i gang med uddannelsen og skal snart starte på hovedforløbet. Hvis jeg fik en løn, der svarede til dagpengesatsen i stedet for almindelig elevløn, ville det gøre det nemmere for mig, da jeg har to børn. Så ville jeg ikke behøve at arbejde ved siden af, og jeg ville have mere tid til at passe min skole. ★ JPHA@FOA.DK

ANDRE SKREV

8. JULI 2020
Birte Jensen
En god idé, når der mangler hjælpere. Forstår bare ikke, at der ansættes ufaglærte, når fast personale gerne vil op i tid. Men det kan ikke lade sig gøre – så hellere ansætte en masse unge ufaglærte afløsere. Det er ikke rimeligt. Det bør FOA være obs på.

8. JULI 2020
Anette Vejby Ebbesen
Fedt, at det er en realitet. Men inden det vælter ud med nye kolleger, kunne det være en god idé at kigge skolerne og praktikstederne efter i sømmene. Ellers får vi igen uddannet kolleger uden de rigtige forudsætninger til at kunne varetage opgaverne.

8. JULI 2020
Louise Marie Haislund Barnekov
Det er derfor, at der er gentagne sager om omsorgssvigt, fordi de uddanner alt for mange, som slet ikke passer ind i omsorgsfaget. Så det bekymrer mig.

AF JOACHIM PLOUG HANSEN

Her er hjemmehjælp også nabohjælp

Havbrus og fuglesang og en let pedaltrampen er en del af hverdagen for social- og sundhedsmedarbejderne på Omø, når de bevæger sig rundt på den 4,5 km² lille ø for at hjælpe de borgere, der har brug for det. Her er der tid til småt og stort og til de kerneopgaver, der er så vigtige.

AF CECILIE UHRE | FOTO VICTORIA MØRCK MADSEN

ØMØ

Velkommen hjem. Anne Larsen, der er en af de 160 beboere på Omø, har været på hospitalet og bliver – som det er sædvanen på øen – modtaget af plejepersonalet. Samme aften serveres der stegt flæsk på Perlen, der sammen med havnegrillen og kroen er øens tre spisesteder. Anne er med – ledsaget af May-Britt Hansen (th.).

Bytteøkonomi. Jargonen er som et gammelt ægtepars, når May-Britt besøger Bent Helmer, der er pensioneret advokat. Men det er ikke kun May-Britt, der hjælper Bent. Han har byttet sin højtryksrenser for et par klipninger, og når der er brug for det, bistår han også gerne med årsopgørelser og lignende.

Døgnåben. Hjemmeplejen på Omø består af to ufaglærte og to sosu-hjælpere, Lisbet Vedel, May-Britt Hansen, Sanne Laurentiusen og Eydis Sol Jonsdottir samt sygeplejerske Katja Rasmussen. Og de holder åbent døgnet rundt, efter at øsamfundet kæmpede for, at der også skulle være nattevagt. "Det giver livskvalitet, at vi har tid til at udføre arbejdet ordentligt," siger social- og sundhedshjælper Lisbet Vedel.

Nærvær. "Har man brug for noget, ved man hvor de er," siger Birgit Christensen om sosuerne på Omø. Nogle gange kommer May-Britt forbi om aftenen og hygger foran tv'et, andre gange mødes de over telefonen til et spil Wordfeud.

TRE GODE TING VED AT ARBEJDE PÅ EN Ø

Nærhed
Social- og sundhedsmedarbejderne kender de fleste af borgerne, inden de gamle får brug for hjemmehjælp. Det gør det nemmere at fange symptomer på ændring i sygdom.

Tid
Der er tid til at kigge borgerne i øjnene og drage omsorg. Og der er tid til at opmuntre de borgere, der måske har brug for et ekstra skub.

Hjælp
Borgerne og social- og sundhedsmedarbejderne hjælper hinanden, når der er brug for det. Det kan handle om alt fra hjælp med en årsopgørelse til klipningen eller indkøb på fastlandet.

Nyt arbejdsudstyr. Uniformerne er kommet til Omø. May-Britt henter dem ved færgen og cykler de godt 500 meter til Aktivitetshuset, hvor sosuerne holder til.

ÆLDREOMRÅDET SKAL GENTÆNKES

FAGLIGT TALT | De triste billeder fra TV2-dokumentaren 'Plejehjemmene bag facaden' har i den grad sat fokus på ældreplejen. Jeg mener ikke, at optagelserne giver et retvisende billede af tilstanden på de danske plejecentre. De viser et skred i kulturen på de pågældende steder. Det er konsekvensen af et ældreområde, der år efter år er blevet udsultet. Det kan og skal vi gøre noget ved.

Dokumentaren har rejst debatten om kvaliteten i ældreplejen på ny. Det skal politikerne i regeringen, i kommunerne og i FOA udnytte til at gentænke ældreområdet. Det her må ikke ende i hastevedtagelse af retningslinjer for behandlingen af borgere og kontrol for kontrollens skyld. Det er for lidt og for let – vi har brug for at gå dybere end det, hvis vi skal skabe forbedringer for borgere og medarbejdere.

Gennem de seneste mange år har der været for meget fokus på ydelser og opgaver og for lidt på borgeren. Det skal vi ændre. Visitationen skal tættere på borgeren, så det hele tiden er borgerens behov, der er fokus på.

Og så skylder vi også at fortælle de gode historier fra virkelighedens ældrepleje. For vi er helt afhængige af, at flere vil søge ind i faget, hvis fremtidens ældre skal have en pleje og omsorg, vi kan være bekendt. Det er et fælles ansvar at gøre det attraktivt at søge en karriere indenfor social- og sundhedsområdet. De unge, der sidder derude, skal vide, at det, der foregår på optagelserne i dokumentaren, ikke er den virkelighed, de kommer ud til, og at de får brug for den faglighed, de tilegner sig på uddannelserne. ★

TORBEN HOLLMANN
SEKTORFORMAND

> DET HER MÅ IKKE ENDE I HASTEVEDTAGELSE AF RETNINGSLINJER FOR BEHANDLINGEN AF BORGERE OG KONTROL FOR KONTROLLENS SKYLD.
>
> @TKHOLLMANN

KORT OG GODT

TILSYN AFSLØREDE PROBLEMER I HJEMMEPLEJE

Styrelsen for Patientsikkerhed har givet hjemmeplejen i Fredensborg Kommune et påbud. Ved tilsynet blev styrelsen blandt andet opmærksom på, at der var mangelfulde sygeplejefaglige vurderinger, at journalføringen var utilstrækkelig, og at der var problemer med medicinhåndteringen. Kommunen fortæller, at den siden har øget antallet af sygeplejersker på området og udarbejdet nye instrukser for hele personalet. Samtidig har alt autoriseret sundhedspersonale været til undervisning i Sundhedsstyrelsens retningslinjer for medicinhåndtering.

KILDE: TV2 LORRY

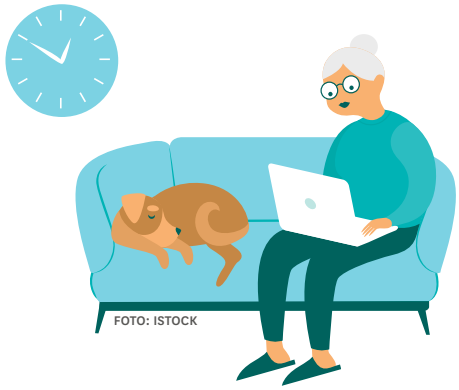

FOTO: ISTOCK

FRAVÆR AF PÅRØRENDE GAV MERE TID OG RO

Besøgsrestriktioner for pårørende og et totalt fravær af frivillige gav både beboere og personale mere tid og ro på plejehjem under nedlukningen. Det vurderede otte ud af 10 ledere af plejehjem i en rundspørge, som Fagbladet FOA foretog. Erfaringerne fra coronakrisen kan betyde ændringer for besøgende på langt sigt. Syv ud af 10 ledere lagde i rundspørgen op til, at samarbejdet med enten pårørende eller frivillige skal ændres.

KILDE: FAGBLADETFOA.DK

FOTO: FOA

100 nye velfærdstalenter

For tredje år i træk har PenSam og FOA Ungdom udnævnt 100 velfærdstalenter – heriblandt Anhar Shallal Al-Farhan, der er social- og sundhedshjælper i Christians Have Plejecenter i Solrød. En af beboerne, den 90-årige Aase Hansen, lovpriser Anhar, blandt andet fordi hun 'kommer syngende ind hver morgen'. Fælles for talenterne er, at de er under 36 år og ansat i et af FOAs fagområder som ældrepleje, dagtilbud og psykiatri.

"Med kåringen vil vi synliggøre deres uundværlige rolle i samfundet. Forhåbentlig er det også med til, at flere vælger at uddanne sig indenfor FOAs fag i fremtiden," siger PenSam-direktør Torsten Fels.

KILDE: FAGBLADETFOA.DK

Se video
fagbladetfoa.dk/talent2020

Det der med at opleve, at det, man gør, betyder noget. Anerkendelse fra kolleger, leder og samfundet betyder rigtig meget for ens trivsel.

PERNILLE STEEN PEDERSEN
PH.D. FRA COPENHAGEN BUSINESS SCHOOL
I JYDSKE VESTKYSTEN OM ÅRSAGEN TIL LAVERE SYGEFRAVÆR I ÆLDREPLEJEN UNDER CORONAKRISEN

Vil du selv planlægge dit arbejdsliv?

...så bliv
Lægeeksamineret Fodplejer

Odense Fodplejeskole

SADF

DAGPENGEBERETTIGET UDDANNELSE

- Uddannelsen strækker sig over 12-15 måneder og tages på én eller to dage om ugen, på enten daghold eller aftenhold.
- Uddannelsen kan tages ved siden af andet arbejde - eller mens du er på dagpenge.
- Uddannelsen er branchegodkendt af SADF (Sammenslutningen af Danske Fodplejere).
- Skolen ligger centralt i Odense C 5-10 min. gang fra banegården.
- En uddannelse hvor der er brug for dig, med mulighed for selvstændig opstart.
- Uddannelsen inkluderer også: Vokskursus, geléneglekursus, revisor- undervisning og klinikdrift mm.

Uddannelsen er selvbetalt, men kan afdrages månedligt.

Merit for **anatomi, fysiologi, sygdomslære samt psykologi.**

Klip annoncen ud og få 10% rabat ved optagelse

Ansøgning sendes på mail.
Vedhæft foto af annoncen.

Tlf.: **30749109 / 51200245**
Mail: info@odensefodplejeskole.dk
Web: www.odensefodplejeskole.dk

Odense Fodplejeskole
Jernbanegade 6, 2. sal
5000 Odense C

TEMA

UDLÆNGSEL

Sosu-faget kan være adgangsbilletten til faglige udfordringer og eventyr i udlandet. Og udlandet kan nyde godt af de danske sosuers færdigheder.

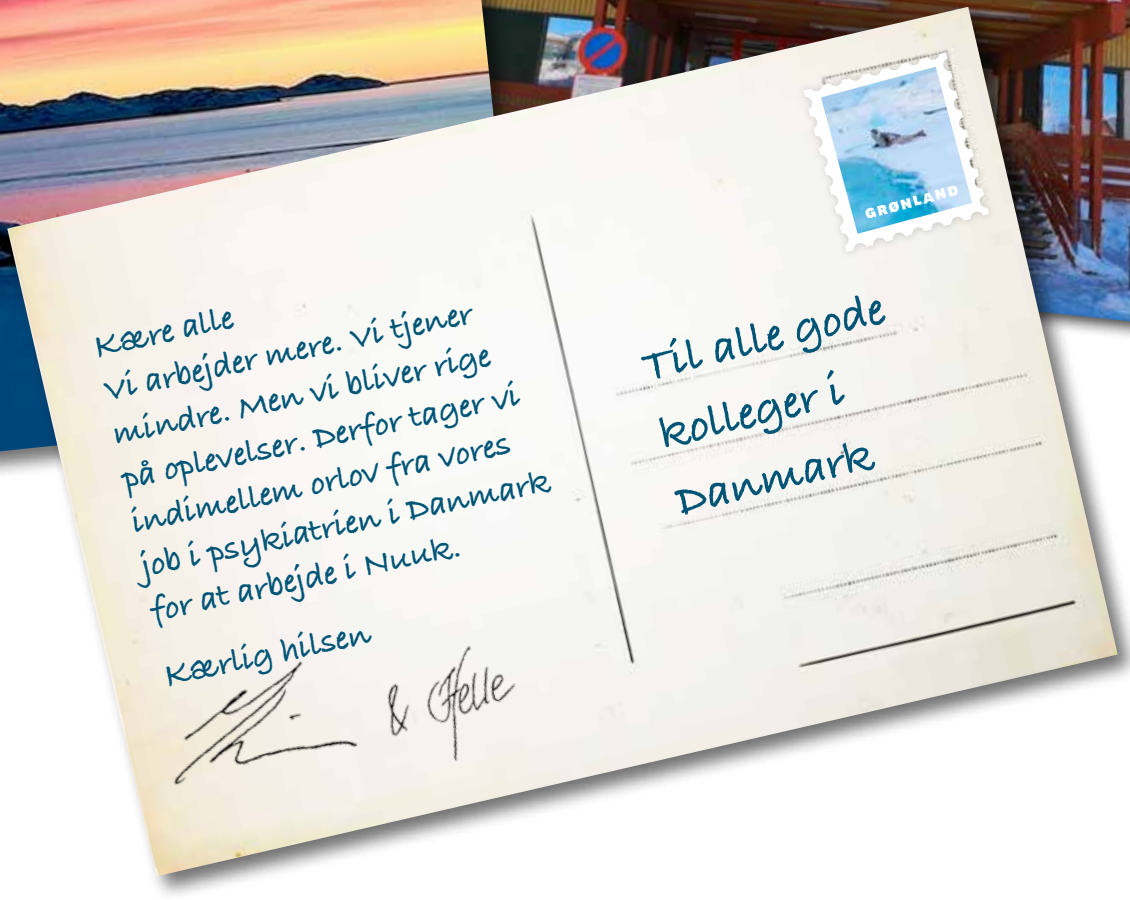

FORELSKET I GRØNLAND

TEMAET ER SKREVET AF ASTRID GRAUGAARD INGEMANN | FOTO: IBEN GAD OG PRIVAT

Sneen ligger som et tykt hvidt tæppe over taget på Dronning Ingrids hospital i Nuuk i Grønland. Der er stille. Eller næsten. På den psykiatriske afdeling bag en af hospitalets gule mure er en psykiatrisk patient blevet manisk. Hans øjne er opspilede. Ordene flyder i en lind strøm. Det samme gør idéerne.

Helle og Kim Lagoni er på arbejde denne januardag. Til daglig arbejder de som social- og sundhedsassistenter i psykiatrien i Danmark, men flere gange er ægteparret rejst til Nuuk for at arbejde i det grønlandske. De er ikke i tvivl om, at den maniske patient bør skærmes, men nogle af deres grønlandske kolleger mener, at han kan gå ned og handle.

"Vi var lige ved at tabe kæben. Det ville aldrig være kommet på tale i Danmark. Det viser meget godt, at man i Grønland sommetider har en anden faglig tilgang end herhjemme," siger Helle og bliver suppleret af Kim:

"Det kan selvfølgelig være frustrerende, når man ikke er fagligt enige, men det er også med til at gøre arbejdet deroppe spændende. Jeg bliver meget bevidst om min egen faglighed, fordi den bliver sat i spil på en ny måde."

Lønnen er lavere

Helle og Kim – 48 og 53 år – er netop vendt hjem fra deres fjerde grønlandstur. Faktisk mødte de hinanden, anden gang de begge arbejdede på Dronning Ingrids Hospital, og på deres tredje tur i februar i år blev de gift.

I de tre måneder, de typisk er afsted, har de orlov fra deres job på henholdsvis Psykiatrisk Center Bispebjerg og Psykiatrisk Center Ballerup.

Det er ikke pengene, der trækker. Tværtimod. De arbejder mindst 40 timer om ugen, og før skat får Helle 9.800 kroner mindre i løn, end hun får for sine 37 herhjemme. For Kim, som arbejder 32 timer om ugen i Danmark, er lønnen 4.000 kroner lavere.

"Man skal ikke tage derop for pengenes skyld. Man skal gøre det, fordi man bliver rig på oplevelser – både personligt og fagligt. Det føles lidt, som om, man holder ferie og arbejder på samme tid," siger Kim.

FORTSAT FRA SIDE 25

4 GODE GRUNDE TIL AT REJSE UD

1. **Faglig udfordring**
   Man bliver udfordret fagligt, fordi man arbejder på en anderledes måde end herhjemme. Særligt i Grønland, hvor man især på regionssygehusene arbejder fagligt bredt som sundhedsassistent.

2. **Mulighed for at opleve en ny kultur**
   I Grønland er der for eksempel både en meget anderledes natur og kultur, som du får lov at opleve helt tæt på.

3. **Nyt arbejdsfællesskab**
   Uanset hvor du rejser hen, vil du blive en del af et nyt kollegialt sammenhold. Det skaber grobund for både erfaringsudveksling, faglig sparring og nye venskaber.

4. **Kombination af ferie og arbejde**
   Selvom man skal arbejde på rejsen, kan det opleves som en kombination af ferie og arbejde, fordi man netop oplever en ny kultur. Flere udrejsende tager også ferie i forlængelse af arbejdet for at kunne opleve landet endnu mere.

KILDE: JANINE ALMY, FALIG SEKRETÆR I FOA SOSU, OG HELLE OG KIM LAGONI, DER BEGGE ER SOCIAL- OG SUNDHEDSASSISTENTER

Tid til kortspil

Den psykiatriske afdeling i Nuuk er Grønlands eneste. Der er 12 sengepladser – ni åbne og tre lukkede – og her oplever Helle og Kim, at der ofte er mere tid til at være sammen med patienterne. Det skyldes ikke, at normeringen er bedre, men at der ikke er de samme dokumentationskrav som i Danmark.

”Vi dokumenterer det, der er nødvendigt. Det betyder, at vi kan bruge mere tid på patienterne. I Danmark synes jeg, der er for lidt tid til kerneopgaven, og det er ærgerligt, for det var derfor, jeg valgte det fag,” siger Helle, mens Kim supplerer med et grin:

”Det skaber en større ro og en tryghed blandt patienterne, fordi der er tid til bare at sidde og snakke sammen eller spille et spil. Der bliver spillet rigtig meget Olsen. Det, tror jeg, de er verdensmestre i.”

To arbejdsfællesskaber

Efterhånden er Helle og Kim blevet en del af medarbejdergruppen på den psykiatriske afdeling i Nuuk. Derfor oplever de, at de har et arbejdsfællesskab både i Grønland og i Danmark.

”Det er dejligt at komme op til vores kolleger igen. Jeg føler virkelig, at vi har to hold kolleger nu, fordi vi er kommet der så meget. Og selvom vi kan have nogle faglige konflikter, holder vi meget af dem,” siger Helle.

Derudover giver vekslen mellem de to arbejdspladser god mulighed for erfaringsdeling og faglig sparring. For eksempel oplever Kim, at man nogle gange er for hurtige til at bæltefiksere i Grønland.

”Jeg synes, det er vigtigt at have en faglig snak om, hvorfor man gør, som man gør. Vi vil rigtig gerne lære fra os, men vi skal heller ikke komme og virke belærende. Det handler om at finde en god balance,” siger Kim, som også tager gode erfaringer med retur til Ballerup.

Her har han forsøgt at implementere daglig morgengymnastik for både patienter og ansatte, fordi han i Nuuk oplever, at det både skaber mere ro, glæde og fællesskab.

Helt ubeskriveligt

For Helle og Kim har der aldrig været tvivl om, at rejsemålet skulle være Grønland, selvom mange af deres danske kolleger ryster på hovedet over, at de gider tage derop med den løn og de faglige udfordringer, der kan være.

”Men det er fordi, de ikke har oplevet det. Der findes ikke ord, der beskriver Nordlyset,” siger Helle med et smil og bliver suppleret af Kim, der selv deltager i både jagt og fiskeri:

”Den grønlandske kultur er bare noget helt særligt. Det er en gammel fangerkultur, og der er den vildeste natur. Når man bor og arbejder der, oplever man det tæt på. Det er helt ubeskriveligt.” ★ REDAKTIONEN@FOA.DK

Sosu-assistenterne Helle og Kim Lagoni mødte hinanden i Grønland i 2018 og blev gift i februar i år. Hidtil har de kun arbejdet på den psykiatriske afdeling i Nuuk, men de drømmer om også at prøve kræfter med et regionssygehus i en mindre bygd.

GUIDE

SÅDAN FORBEREDER DU DIG

- Det er en god idé først at tale med din leder om muligheden for at tage orlov nogle måneder, så du kan komme afsted.
- Der er forskellige personalepolitikker, og i nogle kommuner kan det være sværere at få orlov end i andre.
- Vær derfor ude i god tid, hvis du gerne vil til udlandet og arbejde, så din arbejdsplads har mulighed for at planlægge det.
- Du kan også tage kontakt til din FOA-afdeling, hvis du har brug for hjælp.
- Når du søger job i udlandet, er det ikke anderledes end at søge i Danmark. Derfor skal du huske at holde dig opdateret på jobannoncer i det land, du gerne vil til.

KILDE: JANINE ALMY

FLERE LANDE TRÆKKER

Det er ikke kun Grønland, man kan opleve som social- og sundhedsassistent. Nogle rejser også til Norge, Sverige eller Færøerne, fortæller Janine Almy, faglig sekretær i FOA SOSU. Hvor mange, der tager til udlandet for at arbejde, har hun dog ikke tal på.

”Jeg tror, de fleste, som rejser ud, selv finder ud af at få det arrangeret. De har ikke brug for vores hjælp, så det er faktisk ikke noget, vi får ret mange henvendelser om,” siger Janine Almy.

Fra de udrejste social- og sundhedsassistenter, hun har talt med, peger hun dog på en klar årsag til, at folk søger mod andre himmelstrøg.

”Det handler lige så meget om at arbejde et andet sted som at opleve en anden kultur. Jeg har hørt, at folk, som tager til Grønland, virkelig bliver fagligt udfordret og udfører nogle opgaver, mange af dem ikke har herhjemme. Man skal ikke være en kylling, hvis man skal derop,” siger Janine Almy. ★

HER ER LEDIGE JOB

- Der er i alt ansat cirka 225 grønlandske og danske medarbejdere i det grønlandske sundhedsvæsen, der aflønnes efter sundhedsassistenternes overenskomst.
- Som dansk sosu-medarbejder vil du typisk få rejsen betalt og bolig stillet til rådighed.
- Alle ledige stillinger i det grønlandske sundhedsvæsen bliver slået op på gjob.dk.

KILDE: NORDEN.ORG M.FL.

Fødsler, kræft og psykiatri på samme vagt

Bredden i arbejdet på et grønlandsk sygehus kan være en udfordring. Men der venter også danske sosuer mange fordele, siger regionssygeplejerske.

Grønland mangler social- og sundhedsassistenter. Derfor er det dejligt, at der kommer nogle fra Danmark, som har lyst til at arbejde. Sådan lyder det fra Inge Kolby Pedersen, der er ledende regionssygeplejerske på regionssygehuset i sundhedsregionen Kujataa.

”Det er en stor fordel, at de dækker de ledige stillinger, vi har. Og vi drager også nytte af deres faglige viden. Det er altid inspirerende at høre, hvordan man arbejder anderledes andre steder, selvom vi selvfølgelig ikke tager blindt imod alt, de kommer med,” siger Inge Kolby Pedersen.

En bred faglighed

Ifølge hende er der stor forskel på at arbejde i Grønland og i Danmark. De grønlandske sundhedsassistenter er typisk bredere uddannet end de danske, fordi man i Grønland ofte arbejder med mange forskellige patientgrupper.

I en almindelig dagvagt kan man på regionssygehuset i Kujataa både passe en barselspatient, en cancerpatient og en psykiatrisk patient. Og på aften- og nattevagter passer sundhedsassistenterne også skadestuefunktionen.

”Derfor kan det også være en ulempe og en udfordring, hvis man er for specialiseret, når man kommer herop. Det kan gøre det svært at løfte opgaven, og man kan føle, at man overskrider sit eget kompetenceniveau. Man skal kunne rumme mange forskellige patienttyper,” siger Inge Kolby Pedersen.

Det er meget forskelligt, hvor mange danske sundhedsassistenter Inge Kolby Pedersen har ansat. Midt på sommeren var der tale om en håndfuld, men som på ethvert andet jobmarked handler det ifølge regionssygeplejersken om ’udbud og efterspørgsel’.

Kræver kulturel omstilling

Det er nødvendigvis heller ikke godt med korttidsansættelser. Men som Inge Kolby Pedersen forklarer det, svarer det til, at man i Danmark bruger vikarer i en afgrænset periode. Hun understreger samtidig, at en ansættelse skal gælde i mindst tre måneder, fordi der går meget tid med introduktion.

”Der er både den arbejdsmæssige og den kulturelle oplæring. Det er ligesom, hvis en vestjyde rykker til København eller omvendt. Det kræver, at man omstiller sig til en anden kultur,” siger Inge Kolby Pedersen og tilføjer:

”Derfor er det også en fordel, hvis man har været på sygehuset eller blot været et andet sted i Grønland før. For så er man ligesom akklimatiseret.” ★

BRUG FOA

”Jeg tudede, da jeg kom på førtidspension”

Sosu-hjælper Mirsada Totic blev slidt ned af sit elskede job. Kun ved et tilfælde opdagede hun, at hun kunne få erstatning.

AF ANNE METTE FUTTRUP | FOTO: LARS HORN

I efteråret 2015 blev Mirsada Totics smerter i ryggen så slemme, at hun måtte deltidssygemeldes fra sit arbejde som social- og sundhedshjælper på plejehjemmet Uttrupgård i Nørresundby.

Da hun var bekymret for, hvad det ville betyde for hendes mulighed for efterløn, ringede hun til FOA Nordjylland. Og den samtale ændrede hendes verden, fordi sagsbehandleren spurgte om årsagen til sygemeldingen.

”Jeg havde frygtelig ondt i ryggen og havde talt med min leder og min læge om det flere gange. Lægen sagde, at det var muskelspændinger og gav blokader, og min leder hjalp mig blandt andet til akut-fysioterapeut i kommunen. Men det blev bare værre, og da jeg for eksempel fik svært ved at give beboerne støttestrømper på, blev jeg deltidssygemeldt,” fortæller Mirsada Totic.

Lægen skal anmelde smerter

Hun havde nævnt for sin læge, at smerterne måske var en arbejdsskade, men da hun ikke kunne angive en dato for en specifik skade, afviste lægen tanken. Her var det så, at FOAs sagsbehandler i telefonen kom med den afgørende anbefaling:

”Jeg skulle gå til læge igen og forklare, at mine rygsmerter skulle anmeldes – også selvom der ikke var sket en ulykke. I dag er jeg lykkelig for det råd og for, at FOA kender lov og regler og har været med mig hele vejen.”

For rygproblemerne var ikke muskelspændinger. De skyldtes nedslidning, har Arbejdsmarkedets Erhvervssikring for nyligt vurderet. Siden sygemeldingen i 2015 har Mirsada Totic gennemgået to operationer for diskusprolapser, jobafklaringsforløb, ressourceforløb, været op og ned i arbejdstid og forsøg med andre arbejdsopgaver.

Alt sammen i håb om igen at kunne arbejde med ældre, som hun elsker. Men det går ikke.

”Ryggen er ødelagt,” siger hun.

Jeg har mistet mig selv

I 2019 fik Mirsada Totic tilkendt førtidspension, og for nylig fik hun erstatning for tab af erhvervsevne. En erstatning, der kompenserer for, at hun ikke længere er i stand til at arbejde.

”Jeg tudede i flere dage, da jeg fik førtidspension. Det var som om, jeg mistede hele den gamle Mirsada – arbejdshesten, der identificerede sig med arbejdet. Jeg

KEND DIN RET

HAR DU OGSÅ SMERTER?

Du skal anmelde det som en arbejdsskade, uanset om dine smerter stammer fra en ulykke eller skyldes langvarig nedslidning på jobbet. Sådan gør du:

- Gå til lægen med dine smerter. Lægen har pligt til at anmelde sagen til Arbejdsmarkedets Erhvervssikring (AES), hvis der er formodet eller konstateret erhvervssygdom.
- AES træffer afgørelser efter arbejdsskadeloven, blandt andet om der er sammenhæng mellem en sygdom eller en skade og arbejdsopgaver.
- Kontakt din tillidsrepræsentant eller FOA-afdeling og få hjælp til at køre en eventuel erstatningssag. De elementer, der afgør, om du kan få erstatning, er varigt men og tab af erhvervsevne. Udgifter til behandling vurderes også.

KILDE: FAGLIG SEKRETÆR LEIF VESTBJERG-NIELSEN, FOA NORDJYLLAND

”Det var en tilfældighed, at jeg fik den rette hjælp og nu har fået erstatning,” siger Mirsada Totic.

er glad for, at jeg økonomisk kan klare mig. Men arbejde er det bedste, der findes, og jeg har stadig ikke accepteret, at jeg nu er pensionist. Jeg er kun 44 år,” siger hun.

Vi skal forebygge nedslidning

Forbundssekretær i FOA Jens Nielsen arbejder med arbejdsmiljø og glæder sig over, at Mirsada Totic har fået hjælp og erstatning. Men generelt er erstatninger ikke et mål i sig selv:

”Målet er at undgå tidlig fysisk nedslidning, så vi skal fokusere på forebyggelse. Hvis en person bliver sygemeldt eller delvis sygemeldt, bør arbejdspladsen straks spørge sig selv: Hvordan kan vi forebygge bedre? Give mulighed for nedsat tid? Bruge andre hjælpemidler? Vi skal også erkende, at fysiske problemer og tidlig pension kan medføre psykiske udfordringer, som vi skal tage hånd om,” siger Jens Nielsen og tilføjer:

”Mirsada har det som flertallet. Det er jo de færreste, der ønsker at blive førtidspensionist.” ★ REDAKTIONEN@FOA.DK

DE FIK OGSÅ HJÆLP AF FOA

Birthe Nyberg Jensen
FALDT OVER JULETRÆ OG MÅTTE STOPPE I JOB

19. december 2016 ville den nu 64-årige social- og sundhedshjælper Birthe Nyberg Jensen lukke en dør på den anden side af en tagterrasse på plejehjemmet Egelund i Kokkedal. Da hun i vinterkulden og mørket løb over terrassen, faldt hun over en wire til et juletræ. Hendes hofte gik af led, og hun knuste noget af sit bækken og blev indlagt på Hillerød Hospital. Siden har hun ikke været i stand til at arbejde, og nu har hun fået afsluttet sagen med hjælp fra FOA Nordsjælland. Birthe Nyberg Jensen er tilkendt seniorpension, og så har hun fået 2,3 millioner kroner i samlet erstatning.

Susanne Kaas
ET KNÆK I RYGGEN ÆNDREDE ALT

”Det lød som en perlekæde, der gik i stykker.” Sådan beskriver social- og sundhedshjælper Susanne Kaas det knæk, der lød, da hun for 11 år siden forløftede sig på en tung borger og ødelagde ryggen. I første omgang troede hun ikke, det var så alvorligt. Men hun huskede at anmelde uheldet som en arbejdsskade, og det var fornuftigt. Efter flere års kamp for at fastholde jobbet i Roskilde Kommunes hjemmepleje, talrige behandlinger og masser af medicin endte hun nemlig på førtidspension – og i kraft af anmeldelsen fik hun med hjælp fra FOA Roskilde en samlet erstatning på knap 2,5 millioner kroner.

Har du brug for hjælp
Kontakt din FOA-afdeling via **foa.dk**

KLIMAKAP

FOA-MEDLEMMER: VI VIL INDDRAGES
SIDE 34

PLEJELEDER: BEBOERNE SKAL LÆRE AT SORTERE AFFALD
SIDE 36

HER ER JERES IDÉER
SIDE 38

LØBERNE

Stort set alle taler om det. Om at reducere CO_2-aftrykket og dæmme op for klimaforandringer. Mange kommuner og virksomheder formulerer grønne mål og bæredygtighedsstrategier. Og så er der dem, der står med hænderne i de konkrete opgaver – på skoler, plejehjem, hospitaler og i dagtilbud. For FOA-medlemmer landet over er klimatiltag godt på vej til at blive forankret i hverdagen. De sorterer affald, sparer på strømmen, nedbringer madspild – og så har de mange idéer til den grønne omstilling.

AF THOMAS BJERG | ILLUSTRATION: GITTE SKOV

FOA-MEDLEMMER:

VI VIL KÆMPE FOR KLIMAET PÅ JOBBET

Viljen til at gøre noget for klimaet på arbejdspladsen er stor blandt mange FOA-medlemmer, men de føler sig ikke inddraget, viser ny undersøgelse.

AF THOMAS BJERG | ILLUSTRATION: GITTE SKOV

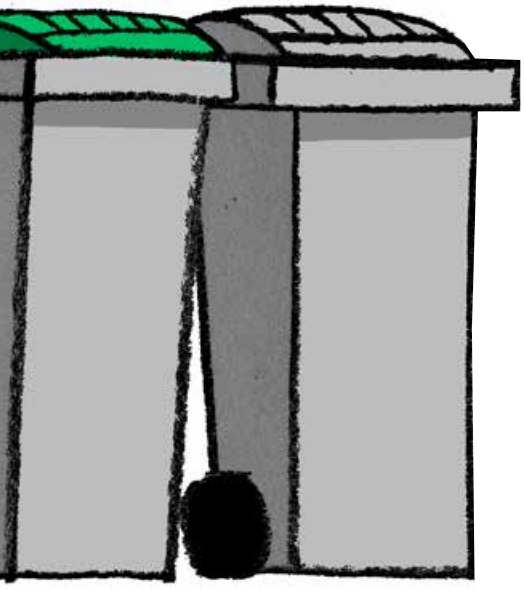

Vi kunne sagtens sortere mere affald og bruge mindre engangsplastik. Kørslen ud til borgerne kunne organiseres bedre, så vi kører mindre i bil. Og så er der meget at spare, hvis vi smider mindre mad ud på plejecentre og hospitaler.

Lysten til at engagere sig og komme med idéer til at passe bedre på jordens ressourcer og belaste klimaet mindre er stor blandt FOAs medlemmer. Det fremgår af en ny medlemsundersøgelse, hvor der er kommet mere end 900 forslag og kommentarer til, hvad der allerede gøres på arbejdspladserne. Og hvad der kunne gøres bedre.

Arbejdspladserne bør gøre mere

Ifølge undersøgelsen ønsker syv ud af 10 FOA-medlemmer i høj eller meget høj grad, at arbejdspladsen bidrager til at håndtere klimaudfordringen. Men kun hvert fjerde medlem er helt eller delvist enig i, at ledelsen inddrager dem. Og kun hver tredje er helt eller delvist enig i, at ledelsen gør en stor indsats for klimaet.

Medlemmernes lyst til at gøre noget for klimaet står dermed i kontrast til deres følelse af, at ledelsen ikke inddrager dem i tiltagene. Og næsten halvdelen mener i høj eller meget høj grad, at arbejdspladsen bør gøre mere.

FOA: Lyt til medarbejderne

Engagementet blandt medlemmerne glæder Reiner Burgwald, der er FOAs talsperson for 'Broen til fremtiden', en alliance af blandt andre forskere og faglige organisationer. Men Reiner Burgwald, der også er formand for Teknik- og Servicesektoren i FOA, undrer sig samtidig over ledernes manglende inddragelse af medarbejderne.

"Ledelsen skal sikre, at initiativer og idéer drøftes med personalet og er et fast punkt på MED-/SU-møder. Idéerne er derude, men ledelsen skal systematisere indsamlingen af dem, så arbejdspladsen kan plukke de lavthængende klimafrugter. Indsatsen på arbejdet smitter af på vores måde at være forbruger på derhjemme," siger Reiner Burgwald.

Ekspert: Maden har størst potentiale

Den dobbelte effekt påpeges også af seniorkonsulent Inge Nilsson fra CONCITO, Danmarks grønne tænketank.

”Det er rigtig positivt, når arbejdspladser beslutter at gennemføre klimatiltag. Det kan både nedbringe udledningen af drivhusgasser, men de kan også inspirere os til klimavenlig adfærd, når vi kommer hjem,” siger Inge Nilsson.

Mange af medlemmernes idéer vækker genklang hos hende. Hun peger på tre områder, hvor den mulige effekt vil være størst på FOA-arbejdspladser: Mad, transport og grønne indkøb.

”Det største potentiale er nok maden, hvor det er en god idé at omlægge til mere plantebaseret kost. Vores forbrug af kød ligger langt over et bæredygtigt niveau. Arbejdspladserne kan også gøre en forskel ved at reducere madspild.” ★

REDAKTIONEN@FOA.DK

113 GRØNNE FORSLAG

Klimakampen er også en lønmodtagerkamp. Det er budskabet i den klimaplan, som Fagbevægelsens Hovedorganisation (FH) præsenterede først på sommeren.

Ifølge (FH) vil et ustabilt klima få det danske velfærdssamfund – skoler, daginstitutioner, sygehus, plejecentre – til at vakle.

FH's plan rummer ialt 113 forslag, der blandt meget andet handler om grøn omstilling, klimaafgifter og målrettet indsats for bedre uddannelse.

FH repræsenterer i alt 1,3 millioner lønmodtagere.

Læs mere
fho.dk/klima

TAGER PÅ GRØN TURNÉ

Fra slutningen af september til starten af november drager 'Broen til fremtiden' rundt i landet og holder et fyraftensmøde i hver af de fem regioner om klimaudfordringer og mulighederne for en grøn og social retfærdig omstilling. Møderækken er afhængig af corona-situationen.

Læs mere
broentilfremtiden.dk

DET GØR ARBEJDSPLADSERNE

35 % SVARER:
På vores arbejdsplads arbejdes der i høj eller meget høj grad med sortering af affald.

28 % SVARER:
På vores arbejdsplads arbejdes der i høj eller meget høj grad med at begrænse madspild.

18 % SVARER:
På vores arbejdsplads arbejdes der i høj eller meget høj grad med at begrænse bilkørsel.

17 % SVARER:
På vores arbejdsplads arbejdes der i høj eller meget høj grad med at spare på el og varme.

Svarene gælder for medlemmer, der arbejder inden for social- og sundhedsområdet. I alt har knap 4.600 medlemmer medvirket i FOAs klimaundersøgelse.

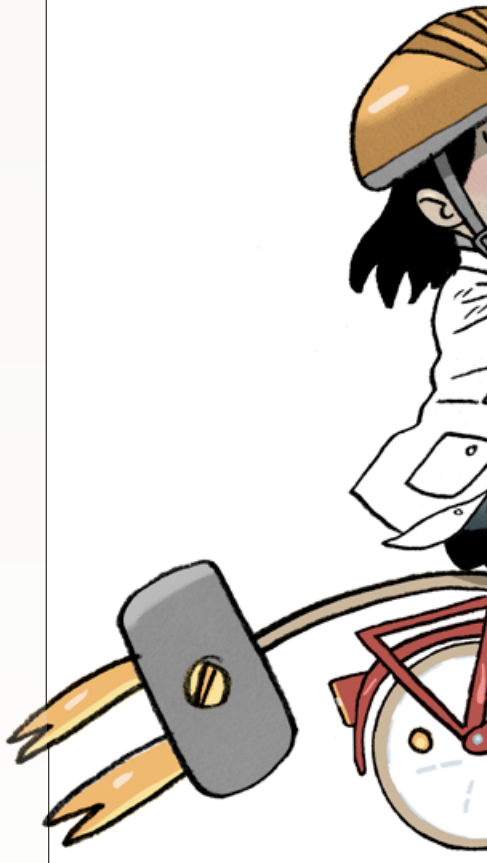

CENTERLEDER:

Beboere kan også sortere affald

På Møllegården vil daglig leder Lone Wagtberg inddrage medarbejdere og beboere i at kæmpe for miljøet.

AF THOMAS BJERG I FOTO: JØRGEN TRUE

Lone Wagtbergs 50 medarbejdere i afdeling 2 på seniorcentret Møllegården i Gladsaxe er med til at bestemme, hvordan de skal arbejde for et bedre klima og miljø.

”Personalet skal føle ejerskab, ellers lykkes det ikke. Jeg dikterer ikke noget oppefra, og det gentager jeg mange gange. Vi skal tale meget om det, og så skal jeg gå forrest, når vi beslutter os,” siger Lone Wagtberg.

Kan vi bruge færre handsker?

Gladsaxe Kommune har besluttet at arbejde ud fra FN's Verdensmål, og Møllegården har valgt målet om klimaindsats. Derfor skal Møllegården i løbet af 2020 melde ud, hvilken konkret indsats plejecentret vil gøre. Og derfor taler medarbejderne om, hvad der gavner miljøet mest, og hvad der lader sig gøre i dagligdagen.

”Vi taler om, at vi kun skal bruge handsker ved beboernes toiletbesøg og mundpleje, men ikke hvis man vasker ansigt. Desuden mindsker det jo beboerens værdighed, hvis medarbejderen går ind i og ud af lejligheden med handsker på,” siger Lone Wagtberg.

Hun går op i at reducere forbruget af plastik, og hos personalet taler man om ikke at skifte skraldeposer, hvis der kun ligger lidt i dem, og de ikke lugter. Også et lavere forbrug af linned kan blive målet for indsatsen.

”Det koster meget CO_2 at vaske og køre al det linned frem og tilbage på lastbiler. Men beboeren skal selvfølgelig sove i en ren seng,” siger Lone Wagtberg.

Raske beboere kan hjælpe til

Personalet arbejder også med at mindske forbruget af bleer.

”Vores inkontinenskonsulenter sørger for, at vi bruger den rigtige ble til borgeren. Det skal helst være så lille en ble

som mulig. Og så må vi hellere hjælpe med et ekstra toiletbesøg af hensyn til borgeren og miljøet."

Indsatsen blev diskuteret på både personalemøder, ledermøder og i medarbejderudvalget først på året, og arbejdet fortsatte ufortrødent under coronakrisen. Undervejs er beboerne blevet informeret om de forskellige miljøtiltag.

"Vi lærer de raske beboere at smide aviser i de rigtige containere. Og vi hjælper dem med at samle og sortere flasker."

Privat går Lone Wagtberg op i at handle lokalt.

"Jeg køber ting i forretninger frem for at handle på nettet. For mange varer på nettet bliver produceret langt væk, og det koster masser af CO_2 at fragte dem hertil." ★ REDAKTIONEN@FOA.DK

MØLLEGÅRDEN HAR VALGT KLIMA SOM SIT VERDENSMÅL

- Gladsaxe Kommune besluttede i 2019, at kommunen vil arbejde ud fra 7 af de 17 verdensmål.
- Hver institution skulle vælge sit eget verdensmål for 2020, og på et fælles medudvalgsmøde valgte medarbejderne på Møllegården og Egegården verdensmålet klima.
- Hver af de fem afdelinger på Møllegården skulle så beslutte, hvordan de konkret vil mindske klimabelastningen.
- På Lone Wagtbergs afdeling valgte medarbejderne på et personalemøde i februar, at de vil nedbringe forbruget af handsker, bleer og plastikposer.
- I løbet af efteråret måler afdelingen, om den har mindsket forbruget.
- Desuden vil afdelingen se, om forbruget af linned mindskes, når personalet i højere grad giver beboerne bleer i den rigtige størrelse.

Møllegårdens leder Lone Wagtberg vil involvere både beboere og ansatte i klimakampen. Her taler hun med Karen Mortensen, mens social- og sundhedshjælper Henriette Jacobsen skifter linned – som noget nyt uden at bruge plastikhandsker.

ET VÆLD AF GRØNNE IDÉER

Mere end 900 kommentarer og forslag har medlemmerne bidraget med i FOAs klimaundersøgelse – her er et uddrag.

LYT TIL OS OM INDKØB

Basispersonalet skal i meget højere grad inddrages i beslutninger om nyindkøb. Der fråses sindssygt meget med møbelindkøb, hvor der absolut ingen genanvendelse er. Mange millioner kroner er gemt og glemt i kældrene.

Social- og sundhedsassistent
i psykiatrien

HVORFOR HAVE LYSET TÆNDT OM NATTEN?

Lyset er på fuld knald om natten. Det ved jeg, fordi jeg også er natte-vagt. Jeg har skrevet sååå mange gange til ledelsen og fået det samme svar hver gang. Det er for dyrt og koster for mange penge.

Social- og sundhedshjælper
på et plejehjem

SKIFTER TIL LED

På min arbejdsplads er vi i gang med at ombygge alle vores lamper, ca. 250 stk. til LED. Vi skal også i gang med at efterisolere og et nyt tag.

Rådhusbetjent

LAD OS KØBE OVERSKYDENDE MAD

Vi får varm mad udefra, og der bliver kasseret mere, end der bliver spist. Bedre planlægning af mellemmåltider. Giv personalet lov til at spise overskydende mad mod symbolsk betaling, som kunne gå til arrange-menter for beboerne.

Social- og sundhedsassistent
på et plejehjem

DET SKAL VÆRE NEMMERE AT SORTERE AFFALD

Vi kunne meget nemt affalds-sortere på min arbejdsplads, men vi får ikke stillet ekstra containere eller skralde-spande til rådighed.

Pædagogmedhjælper
i børnehave

VI BØR SPISE MINDRE KØD

Mindre svine- og oksekød, mere fjerkræ og vegetariske retter. Medarbejdere og familier kan få overskydende mad fra køkkenet med hjem.

Pædagogmedhjælper
i en børnehave

GENANVENDER RESTER

At begrænse madspild er nok det vigtigste. Vi bruger mindre fade og ser på, hvordan vi kan genanvende rester i nye retter – indenfor Fødevarestyrelsens rammer

Køkkenansat
i daginstitution

FLERE CYKLER, TAK

Jeg synes, at flere skal køre på cykel eller elcykel ud til borgerne. Det gælder også lederne. Hvorfor kan man ikke have cykel til rådighed i stedet for en bil? Godt for klima og motion.

Leder
i hjemmeplejen

SYNLIGGØR AFFALD OVER FOR FORÆLDRE

Vi skal i min institution til at nedbringe forbruget af plastik, stanniol, husholdningsfilm og plastikposer i børnenes madpakker. Det gør vi ved at inddrage børnene og forældrene. Vi vil samle alt affald fra madpakker og fra frugten og derved synliggøre, hvor meget affald det bliver til i løbet af en dag, en uge og måske en måned.

Pædagogmedhjælper
i en børnehave

MADEN BURDE LAVES PÅ PLEJEHJEMMENE

Alt mad bliver leveret i plastik fra storkøkken. Det er ikke klimavenligt. Maden skulle produceres på plejehjemmet, så det var frisk og mere klimavenligt.

Social- og sundhedshjælper
på et plejehjem

DET SIGER EKSPERTEN

Seniorkonsulent Inge Nilsson hos CONCITO, Danmarks grønne tænketank, ser et stort potentiale i, at arbejdspladser går forrest, så de kan inspirere til klimavenlige valg derhjemme.

De mange forslag, som FOA-medlemmerne er kommet med, er udtryk for et stort engagement. At gøre noget – også i det små – kan inspirere til videre handling. Desuden er det værd at understrege, at mange af de klimavenlige tiltag har positive sidegevinster i form af sundhed, løft af indlæring og bedre indeklima.

Mad
Det har stor betydning at reducere madspild. Men endnu vigtigere er, hvad der er på tallerkenen. Klimaaftrykket af fjerkræ er mange gange lavere end af oksekød, og i fremtiden skal vores kost være mere plantebaseret. Når der på arbejdspladser og i offentlige køkkener bliver serveret klimavenlig mad, har det en ambassadøreffekt. Hvis de grønne retter smager godt, giver det inspiration til vores egen madlavning derhjemme.

Transport
Det er lige i øjet, at arbejdspladser stiller cykler, elcykler og elbiler til rådighed, så vi reducerer brugen af fossile brændsler. Selv når man indregner produktion af batteri med videre, vil en typisk elbil i et klimaperspektiv være bedre end en fossilbil efter et par år – efter cirka 50.000 km. Det er også en god idé at styre hjemmeplejens bilflåde, så man udnytter kapaciteten bedst muligt.

Affald
Sortering af for eksempel glas og metal er godt for miljøet, men for klimaet er det plastik, det batter mest at sortere. Desværre kan meget af vores emballage ikke skilles ad, og vi får først den fulde klimaeffekt, når plastemballager er designet til reelt at kunne genanvendes.

Vær rollemodel
Vi skal uddanne fremtidens grønne generationer, og her spiller både daginstitutioner, skoler og forældre en stor rolle. ★

TÆT PÅ

OK21

Næste år skal 820.000 ansatte i staten, regionerne og kommunerne have nye overenskomster. Det er her, de næste års løn og arbejdsvilkår aftales. Nu inviteres FOAs medlemmer til at komme med deres ønsker.

MERE LIGHED I LØNNEN

”De lavtlønnede skal have mere,” siger FOA-formand Mona Striib før OK21. Samtidig understreger hun, at ingen krav ligger fast, før medlemmerne er blevet hørt.

AF FINN DANIELSEN | ILLUSTRATION: JØRGEN STAMP

Nu varer det ikke længe, før forhandlingerne om nye overenskomster på det offentlige arbejdsmarked for alvor går i gang. Og for FOAs vedkommende sker det med en stribe digitale stormøder, som forbundsformand Mona Striib regner med, der vil være interesse for.

Hun ved godt, at mange medlemmer har store forventninger til OK21. Men samtidig har coronakrisen sat sine spor, så hvad nu?

”Når der er økonomisk krise, skal vi prioritere, at de lavtlønnede får mest, og det bliver i høj grad FOAs kamp,” siger Mona Striib.

De andre må lytte til FOA

Hun peger på, at det for eksempel kan ske ved, at lønstigninger aftales i kroner og øre og ikke som hidtil i procent. Blandt fagforeningerne i Forhandlingsfællesskabet, som Mona Striib også er formand for, er der dog ikke just enighed om den sag.

”Men jeg synes, at man har ret til at være formand for sine medlemmer, selvom man også har rollen som formand for et forhandlingsfællesskab og skal balancere og finde løsninger. De andre kommer til at lytte til det her FOA-budskab, og kan det ikke forenes, må de jo afsætte mig,” siger Mona Striib.

Når lønstigninger gives i procent, betyder det mere og mere ulighed i lønnen blandt faggrupperne, og den udvikling vil FOA vende.

”Men jeg kan også love, at vi vil presse på, for at den samlede økonomiske ramme bliver så god som mulig.”

Medlemmerne skal høres

FOA er dog også leveringsdygtig i nogle ønsker, som er helt gratis for arbejdsgiverne. Mona Striib håber, at retten til fuldtid bliver et krav. Hun vil også gerne diskutere arbejdsfællesskaber med arbejdsgiverne, så tættere relationer mellem faggrupperne kan erstatte bureaukrati og regnearksledelse. Og så skal der nok kigges på arbejdstidsreglerne, mener hun.

”Det er jo helt horribelt, at vi skal lave løntjek for at sikre medlemmerne deres tillæg,” siger hun.

Aftalerne fra de nye overenskomster for FOAs privatansatte medlemmer i OK20 tjener også som inspiration for kravene til OK21. Der skeles nemlig ofte til de resultater, når det offentlige arbejdsmarked forhandler.

”Vi fik blandt andet nogle gode resultater om uddannelse af ufaglærte og en styrkelse af tillids- og arbejdsmiljørepræsentanter,” siger Mona Striib og tilføjer:

”Men ingen krav ligger fast, før medlemmerne har været hørt.” ★

FIDA@FOA.DK

Læs mere
foa.dk/ok21

KØREPLANEN

27. AUGUST
Forhandlingsfællesskabet mødes med arbejdsgiversiden for at diskutere de overordnede linjer i OK21-forløbet

1.-9. SEPTEMBER
FOA inviterer til digitale stormøder om OK21

1. OKTOBER
Sidste frist for at indsende krav til OK21 for medlemmer og FOA-afdelinger

29. OKTOBER
FOAs hovedbestyrelse og lokalafdelinger mødes til strategimøde, hvor OK21-kravene diskuteres.

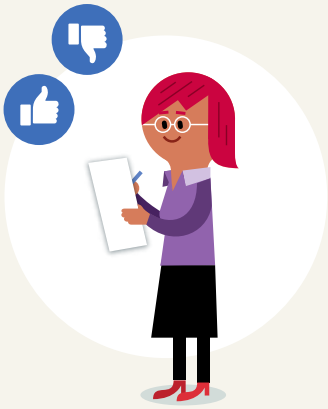

9. NOVEMBER
Sidste frist for beslutning om FOAs krav til OK21

DECEMBER
Forhandlingsfællesskabet og FOA udveksler krav med arbejdsgiverne

JANUAR-FEBRUAR 2021
Forhandlinger om nye overenskomster med stat, kommuner og regioner – perioden kan forlænges af en evt. konflikt

1. APRIL 2021
Ny overenskomster træder i kraft

DET FIK FOAS PRIVATANSATTE MEDLEMMER VED OK20

- Lønstigninger på 9,55 kroner i timen
- Særlig opsparing øges fra fire til syv procent
- Tre ugers ekstra forældreorlov
- Mere uddannelse til ufaglærte på plejeområdet
- Nye aftaler for tillids- og arbejdsmiljørepræsentanter.

UFAGLÆRTE SKAL UDDANNES

Aftalen med Dansk Erhverv (DE) under OK20 vakte særlig begejstring i FOA, fordi den betød et stort gennembrud for uddannelse af ufaglærte. I den nye overenskomst med DE får ikke-uddannede på plejeområdet ret til at uddanne sig til social- og sundhedshjælper efter to års ansættelse, og de får voksenelevløn under uddannelsen. FOA mener, at aftalen kan bruges som inspiration til en lignende model på det offentlige område.

KAN PÅVIRKES AF CORONA

Offentligt ansattes løn skal følge med lønnen på det private område. Det har reguleringsordningen sikret i mange år. Stort set altid med positiv virkning. Men coronakrisen har haft negativ betydning for lønnen på mange private virksomheder, og det kan smitte af på lønnen i det offentlige. Selvom nogle privatansatte, herunder FOAs medlemmer, er sikret lønstigninger de kommende år, er det ikke tilfældet på store dele af det private arbejdsmarked, for eksempel i industrien.

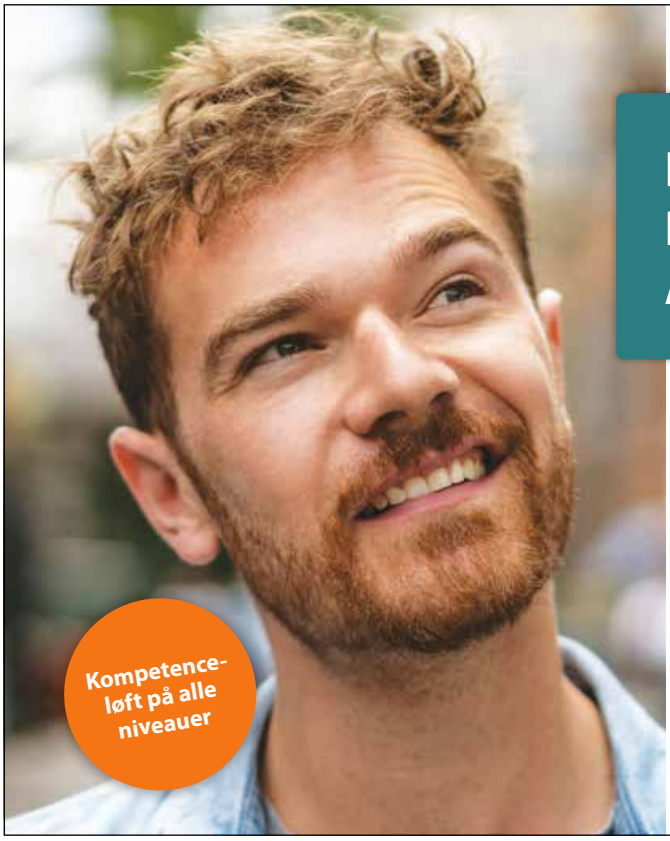

HAR DU FREMTIDSSIKRET DIN VÆRDI PÅ ARBEJDSMARKEDET?

Med stærke almene kompetencer kan du bedre selv bestemme, hvordan dit arbejdsliv skal forme sig.

Du kan øge din værdi ved at få nye kompetencer gennem efteruddannelse på et af landets VUC-centre.

Du finder dit nærmeste VUC på
www.vuc-erhverv.dk

Scan og læs mere

VUC ERHVERV
MERE END UDDANNELSE

LIVSSTILSHØJSKOLEN GUDUM
NÆR FJORD, HAV OG SKOV

At vælge at tage på højskole er at åbne en dør til fællesskab, viden og fordybelse.

Tag på 2 ugers højskole og oplev livsglæde, inspiration, samvær og det gode højskoleliv.

LIVSSTILS HØJSKOLEN

PRIS = 2.300 kr. pr. uge
Beløbet dækker eneværelse, undervisning, fuld forplejning

Kontakt:
Livsstilshøjskolen Gudum
Højbjergvej 2, 7620 Lemvig
* **Telefon 97 88 83 00**
* **info@Livsstilshojskolen.dk**
* **www.Livsstilshojskolen.dk**

Vi tilbyder spændende 2 ugers TEMAKURSER.

Temakurserne giver dig inspiration til at sætte din personlige kurs - såvel under som efter dit ophold.

Vores undervisning byder på en bred palette af fag, der har dig og din trivsel i livet som omdrejningspunkt. Og som støtter både den psykiske, den fysiske og den sociale balance.

På et temakursus får du 10 tema-moduler, sang og morgensamling, morgenmotion, foredrag, vandgymnastik, højskoleaften samt tilbud om vejning med BMI-analyse samt NADA øreakupunktur.

*** BRYD VANER - BRYD GRÆNSER**
Kursusstart søndag 20/09 + 01/11

*** ANTI-INFLAMMATORISK LIVSSTIL**
Kursusstart søndag 06/09 + 18/10 + 29/11

*** MEDITATION I BEVÆGELSE**
Kursusstart søndag 04/10

Se flere temaer på vores hjemmeside

FOA bogshop

Få op til 20% i rabat når du køber lærebøger til din social- og sundheds-uddannelse eller din uddannelse til pædagogisk assistent.
Læs mere på foabogshop.dk

FOA

UTILSIGTEDE HÆNDELSER

FLEST FEJL MED SMERTEPLASTRE PÅ PLEJEHJEM

Nyt studie afdækker, hvor og hvornår medicinfejl ved brug af smerteplastre opstår.

AF RASMUS HANDBERG

I flere år har der været fokus på at undgå utilsigtede hændelser ved brug af smerteplastre. Alligevel sker der stadig for mange fejl.

Det siger Anne Estrup Olesen, der er professor i farmakologi og ansvarlig for et nyt studie, der har undersøgt, hvorfor fejlene sker.

I 2018 blev der rapporteret om 866 utilsigtede hændelser med smerteplastre. Lidt over halvdelen af fejlene med smerteplastre sker på plejehjem, og knap en fjerdedel sker i hjemmeplejen, viser studiet.

Plastre bliver ikke skiftet

Ifølge Anne Estrup Olesen er der især to årsager til, at der sker fejl.

"Den primære er, at plastret ikke bliver skiftet, så borgerens dosis af medicin er for lille. Det bliver typisk først opdaget, når borgeren klager over smerter, eller – hvis borgeren ikke har noget sprog – ændrer adfærd ved for eksempel at blive mere aggressiv," siger hun.

Den anden hyppige årsag er, at det gamle plaster ikke bliver fjernet, når et nyt sættes på.

"Det gør, at borgeren kan blive udsat for en overdosis. Det kan vise sig ved, at borgeren bliver træt og svimmel, og det øger risikoen for fald og brud. Begge scenarier kan være forbundet med nedsat livskvalitet for borgeren," siger Anne Estrup Olesen.

Ingen grund til at pege fingre

Det er vigtigt ikke at give den enkelte medarbejder skylden, påpeger Anne Estrup Olesen.

"Den store udfordring ved brug af smerteplastre er, at de skal skiftes enten hver 3., 4. eller 7. dag alt efter, hvilket smerteplaster der ordineres. Og det passer dårligt med de nuværende skemaer og rul, som man arbejder efter på for eksempel plejehjem eller i hjemmeplejen."

"Derfor er det her heller ikke kun et spørgsmål om, at det er den enkelte medarbejder, der skal rette op. Det er nødvendigt, at der bliver udarbejdet relevante tjeklister og instrukser, så fejl undgås," siger Anne Estrup Olesen. ★

RAHBN@FOA.DK

Anne Estrup Olesen
Farmaceut, ph.d. og professor
Klinisk Farmakologisk Enhed, Aalborg Universitetshospital, og Klinisk Institut, Aalborg Universitet.

SÅDAN GJORDE DE

I 2018 blev der rapporteret om 866 utilsigtede hændelser med smerteplastre. I 386 tilfælde resulterede hændelsen i 'mild', 'moderat' eller 'alvorlig' skade for borgeren – for eksempel øget smerte eller øget svimmelhed, men ingen livstruende konsekvenser. Forskergruppen bag studiet har analyseret de 386 hændelser for at finde ud af, hvor og hvorfor fejlene skete.

Læs mere

Styrelsen for Patientsikkerhed har udviklet et vejledende kropsskema, som kan bruges som huskeværktøj for medarbejdere, der håndterer smerteplastre: **kortlink.dk/27akh**

FAGLIG PRAKSIS

Velkommen til paradis

På landets første DGI-certificerede plejecenter, Solbakken i Randers, vækker medarbejderne de ældres lyst til at bevæge sig med bolde, hinkebaner og sange.

AF JONNA TOFT | FOTO: TOR BIRK TRADS

Else Nielsen vrikker lidt i kørestolen og peger ned på hinkebanen, der er markeret med malertape på gulvet.

”Det hedder at hoppe i paradis,” siger hun.

Vi er i fællesarealet på plejecentret Solbakken, Randers. De ældre myldrer ud fra lejlighederne, for om lidt starter dagens ’Sang på gang’.

En mand med stok hinker gennem banen, inden han finder en stol på gangen.

Social- og sundhedsassistent Eldina Kadic tager en blå bold og kaster den til Else. Hun griber uvilkårligt og ser lidt forundret ud.

”Hov. Det er du da god til,” siger Eldina.

”Nåå, jeg har spillet håndbold som barn,” svarer Else.

Giver livsglæde at kunne selv

Det er præcis, hvad pædagogisk idræt handler om hos ældre. At genskabe eller aktivere kroppens lyst til at bevæge sig. Bolde, remser, sange og synlige baner på gulvene er gode, for kroppen husker bevægelserne, men den skal lige mindes om det.

Eldina Kadic og social- og sundhedshjælper Anna Birgitte Bergen Ågren har sammen med næsten alt det øvrige personale på Solbakken, i alt 26 medarbejdere, gennemgået et kursusforløb hen over et halvt år, inden Solbakken kunne blive DGI-certificeret i juni.

Det betyder, at her arbejdes struktureret med at støtte og udvikle al den bevægelse, som hver borger er i stand til at udføre. Anna Birgitte Bergen Ågren forklarer:

”Vi kommer let til at ordne tingene for beboerne, fordi det er det hurtigste. Men det giver dem livsglæde at kunne selv. En af mine borgere er nu begyndt at vaske hår selv, og hun nyder det. Jeg giver hende blot shampoo i hånden.”

Mere sociale og virker gladere

Døgnrytmeplanen hjælper med at sikre, at også den næste medarbejder ved, hvad der arbejdes med hos hver enkelt.

”Jeg tænker mere over, hvordan jeg kan støtte op om de bevægelser, borgeren kan,” fortæller Eldina Kadic. ”Hvor gør jeg en forskel? Hvis Fru Hansen godt selv kan børste sit hår, så skal jeg bare give hende børsten. Men hvis jeg spurgte først, ville hun måske sige nej. Så jeg spørger ikke så meget,” smiler hun.

”Ved middagsmaden lader vi dem selv øse op, hvis de overhovedet kan. Der er en stor glæde i selv at bestemme, om man vil have en eller fem kartofler, og hvor sovsen skal ligge.”

Det kræver tid og nærvær. Men det er lykkedes at arbejde med pædagogisk idræt inden for normeringen.

Ifølge Solbakkens leder Claus Mester kan der allerede nu ses resultater:

”En kulturændring tager tid. Men vi kan se, at flere beboere kommer mere ud af lejlighederne og er mere sociale. Flere henter selv deres kaffe, og de virker gladere,” siger han. ★ REDAKTIONEN@FOA.DK

*** BAG OM ORDET**

Pædagogisk idræt handler om at vedligeholde og udvikle bevægelse hos borgerne, blandt andet ved at appellere til kroppens tidligere erfaringer med bevægelse.

KILDE: PROJEKTLEDER CHRISTEL MEYER, SOLBAKKEN

DGI-CERTIFICERING

Solbakkens DGI-certificering er foregået over et halvt år og består af fem undervisningsmoduler på hver cirka tre timer med DGI-undervisere. Målet er at skabe mere bevægelse, aktivitet, leg og sansning i hverdagen. Også aktivitetscentret Teglværksparken i Korsør er i gang med en DGI-certificering, og tidligere er fire andre aktivitets- og plejecentre blevet certificeret efter en tilsvarende model. Interesserede plejecentre kan kontakte DGI.

KILDE: DGI

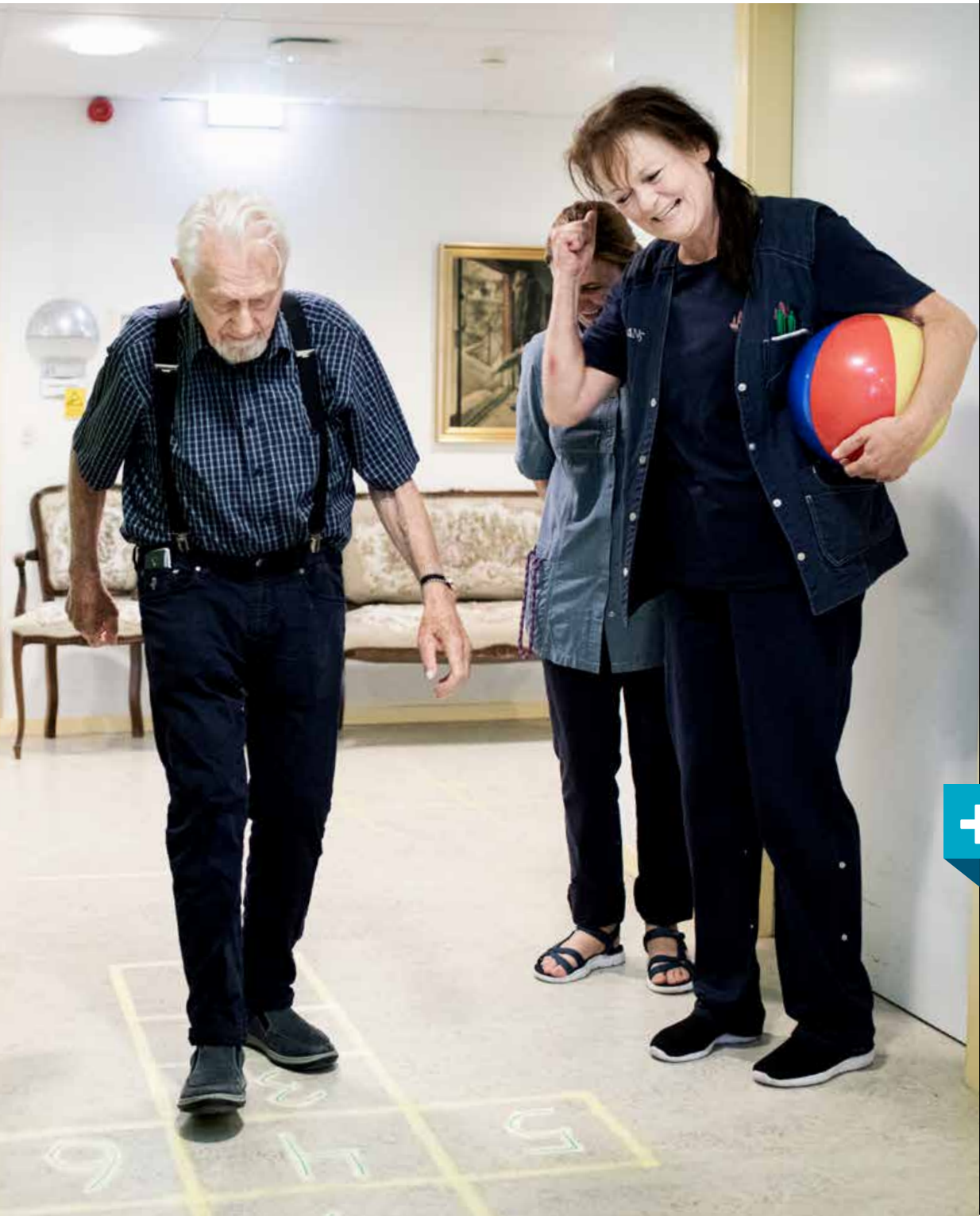

Poul Frejlev Karlsen sætter gangstativet fra sig, da han ser hinkeruden – og lige må imponere social- og sundhedshjælper Anna Birgitte Bergen Ågren.

GUIDE

3 IDÉER TIL BEVÆGELSE

1. Markér baner på gulvet med malertape, som du kan skrive på med tusch.
2. Brug bløde bolde i flere størrelser.
3. Lad bolde og andet grej ligge fremme, så borgerne spontant får lyst til at bevæge sig.

KILDE: PROJEKTLEDER CHRISTEL MEYER, SOLBAKKEN

HUSK!

23. september
kan du udfylde dit dagpenge- eller efterlønskort på foa.dk. Se oversigt over alle datoer på foa.dk/udbetalingsperioder.

Husk at udfylde din Joblog
Mindst en gang om ugen skal du skrive de job, du søger, i en digital joblog – enten via foa.dk/akassen eller jobnet.dk. Du skal logge mindst 1-2 job om ugen, så du som minimum logger 6 job over en periode på 4 uger. Derudover skal du hver måned gemme mindst én jobansøgning i din joblog. Det kan få konsekvenser for dine dagpenge, hvis du ikke opfylder disse krav.

Nyt job?
Find dit nye job på FOA Job via foa.dk/akassen.

Digital post
Vi sender ikke længere breve med posten, men udelukkende til din indbakke på foa.dk/min-post. På Mit FOA i øverste højre hjørne på hjemmesiden kan du se og evt. ændre, hvordan du får besked om digital post. Vi anbefaler, at du både får besked pr. mail og sms.

A-KASSENS CALLCENTER
– en udvidet service til dig
Hvis du har brug for at kontakte a-kassen uden for normal åbningstid, kan du ringe til callcentret på tlf. 46 97 10 10. Vi har åbent mandag til fredag kl. 16-20. Her kan du få hjælp, når du har brug for det.

TJEK DE NYE REGLER OM FERIEDAGPENGE

AF METTE WIEDERHOLT PEDERSEN

Som du nok ved, er der kommet nye ferieregler fra 1. september 2020. Som noget nyt vil du fra 1. september 2020 optjene feriepenge løbende en gang om måneden.

Hvis du modtager dagpenge eller feriedagpenge fra a-kassen, vil du hver måned optjene et antal dage med feriedagpenge på baggrund af de ydelser, du har fået udbetalt. Det samme er tilfældet, hvis du er medlem af en a-kasse og får udbetalt barselsdagpenge, uden at du samtidig optjener ret til ferie efter ferieloven.

Optjener op til 2 dage om måneden
Du vil som hovedregel optjene ret til 2,08 dage med feriedagpenge, for hver gang du har fået en måneds fulde ydelser. Det betyder, at du på et ferieår vil optjene op til 25 dage med feriedagpenge, hvis du har fået fulde ydelser i hele året. Hvis du kun får ydelser i noget af tiden, vil du optjene et færre antal dage.

Så snart du har optjent et antal dage, kan du få dem udbetalt, hvis du holder ferie. Du skal altså ikke som tidligere vente på, at ferieåret slutter, før du kan få dem udbetalt. Du skal dog opfylde en række betingelser, før du kan få feriedagpenge udbetalt. Læs mere på foa.dk/feriedagpenge.

Kan udbetales i op til 16 måneder
Du vil fremover optjene feriedagpenge i perioden fra 1. september til 31. august. Feriedagpenge kan udbetales i perioden fra 1. september til 31. december året efter – altså over en periode på 16 måneder. De feriedagpenge, som du optjener fra 1. september 2020 til 31. august 2021, kan du derfor få udbetalt fra 1. september 2020 til 31. december 2021.

Vær opmærksom på, at fristen for at søge om feriedagpenge udløber 31. januar. Hvis du ønsker at få udbetalt feriedagpenge for perioden 1. september 2020 til 31. december 2021, skal du derfor søge om at få dem udbetalt senest 31. januar 2022. ★ REDAKTIONEN@FOA.DK

HAR DU FERIEDAGPENGE TIL GODE?

Hvis du har optjent ret til at få udbetalt feriedagpenge i perioden 1. maj 2020 til 31. august 2020, kan du søge om at få dem udbetalt frem til 31. maj 2021.

Du kan dog kun få dem udbetalt, hvis du har holdt ferie i perioden 1. maj 2020 til 31. august 2020, og hvis du opfylder de almindelige betingelser for at få udbetalt feriedagpenge.

Du vil i foråret 2020 have modtaget et brev fra din a-kasse, hvis du har optjent ret til feriedagpenge frem til 31. august 2020.

I brevet kan du læse, hvilke betingelser du skal opfylde for at få feriedagpengene udbetalt.

AUBERGINESALAT

Savner du inspiration til en velsmagende madpakke, der kan holde energien oppe, så kig med her. På varme dage er det godt med en fyldig salat, for eksempel med bagt aubergine.

AF KATRINE KLINKEN | FOTO: LINE FALCK

Snack danske æbler, blommer og pærer i sensommeren

TIP!
Kom sprødt drys i en boks for sig. Drys på salaten, når den skal spises

Auberginesalat med yoghurt, brødchips og mandler

2 portioner

1 stor aubergine
1 spsk. olie
1 tsk. salt
1 daggammelt arabisk fladbrød eller pitabrød
50 g mandelsplitter
100 g yoghurt 10 % (fast type)
2 fed hvidløg

Tænd ovnen på 200 grader

Skær auberginen ud i stykker på 3 x 3 x 3 cm. Vend dem sammen med olie og salt på bagepapir.

Bag dem 15 minutter i ovnen, til de er møre.

Skru ovnen ned til 150 grader. Skær brødet ud i små firkanter, læg dem på bagepapir og rist dem sprøde sammen med mandlerne 7-8 minutter.

Bland yoghurt med knust hvidløg. Vend bagt aubergine i. Vend sprødt brød og mandler i, når salaten skal spises.

Katrine Klinken er kok og ernærings- og husholdningsøkonom og arbejder som madskribent.

Læs mere
instagram.com/katrineklinken

DET SKER

FREDERIKSSUND

Seniorklubben. 16. sept. – bemærk tidspunkt og 2 arrangementer samme dag. Generalforsamling kl. 11.30-13: Vi byder på lidt at spise og drikke kl. 11.30-12, dernæst afholdes den ordinære generalforsamling med dagsorden jf. lovene. Indkomne forslag skal være bestyrelsen i hænde senest 14 dage før. Tilmelding til kasserer Anny Lorentzen på 29 60 02 39 eller annylorentzen@hotmail.com senest 1. sep. af hensyn til forplejning. Efter generalforsamlingen fortsættes med det planlagte medlemsmøde: kl. 13.30-16: 'Bryghuset-Svendborg-Demensby', hvor en medarbejder fortæller om baggrunden for at lave en demensby. 21. okt. kl. 13.30: 'A blast from the past' – Gorm Clausens spændende foredrag om 50'ernes Rock'n'Roll. 18. nov. kl. 13.30: 'Livet i en flygtningelejr i Palæstina' – bedemand Dennis Tobiassen fortæller om sine oplevelser i Palæstina udsendt af Mellemfolkelig Samvirke.

HORSENS

Afdelingen. 6. dec. kl. 10-12.30 eller kl. 14-16.30: Juletræ på Scandic Bygholm Park i Horsens. Oplysninger om billetsalg i næste blad.

Seniorklubben. 8. sep. kl. 14: Vi får besøg af Hanne Petersen, tidl. afd. formand i FOA Horsens. Nu repræsentant for Røde Kors i Horsens. Hun vil fortælle om det humanitære arbejde hjemme/ude i verden. Derudover har Hanne en person med sig, der kan fortælle hvordan man yder førstehjælp ved brug af en hjertestarter. 22. sep. kl. 13-ca. 16.30: Tur til Klostermølle. Naturvejleder Peter Damgaard vil vise og fortælle os om området. 6. okt. kl. 14: Formanden for Lungeforeningen i Horsens, Klaus Skjærlund fortæller om opstart af foreningen i Horsens. For at deltage i seniorklubbens program, skal du være medlem. Årlig kontingent 160 kr. Formand Dorrit Bank på 60 19 70 16. Kasserer Sonja Møller Andersen på 60 71 17 80. Begge træffes bedst ml. 17-18.

ODENSE

Seniorklub. 8. sep.: Besøg på Glasværket, Havnegade 13, Odense. Vi mødes ved Glasværket, hvor vi får et foredrag og rundvisning. Bagefter er der kaffe og kage samt socialt samvær. Hvis du ønsker at deltage, så kontakt formand Gerda eller næstformand Inge. Tlf.nr. – se liste først i programmet. 22. sep.: Udflugt til Fejø. Turen er betalt. Vi kører til Spodsbjerg og tager færgen til Lolland. Ombord på færgen får vi kaffe og rundstykker. Derefter kører vi til Kragenæs, hvor vi sejler til Fejø. Her mødes vi med en lokal guide, der tager os rundt på øen. Vi spiser middag på den hyggelige Fejø Kro. Forventet hjemkomst til Odense kl. 19.15 og Nyborg ca. kl. 20. Der er plads til flere, og turen koster 500 kr., ikkemedlemmer 695 kr. Afgang: Vejerboden Nyborg kl. 5.45, Dannebrogsgade kl. 6.25 og Amtsgården Ørbækvej 6.45. 6. okt.: Udflugt til Tåsinge m.m. Afgang: Vejerboden Nyborg 9, Dannebrogsgade 9.45, og Amtsgården Ørbækvej kl. 10.05. Vi kører til Landet kirkegård på Tåsinge, hvor vi skal se Elvira Madigan og Sixten Sparres gravsted. Derefter til Bregninge Mølle, hvor vi spiser middag. Bagefter går turen til Skovsgaard gods på Langeland. Her skal vi se udstillinger, som giver indblik i livet tilbage i tiden. Turen slutter med kaffe og kage v. bussen. Forventet hjemkomst ca. kl. 17.30. Pris 300 kr., ikkemedlemmer 455 kr. Mindst 40 skal deltage, for at turen bliver til noget. 20. okt. kl. 9.30-10: Tilmeldinger til indkøbstur og julefrokost pris 425 kr., ikkemedlemmer 525 kr. Kl. 10-12: Birthe og Erik Hviid kommer og fortæller om deres tur til Afrika, hvor de er frivillige på 12. år. De er der nogle måneder hvert år på et børnehjem i Kenya, afholdes i FOA, Vesterbro 120, Odense.

SILKEBORG-SKANDERBORG

Teknik- og Servicesektoren. 22. okt. kl. 19-21.30: Generalforsamling i FOA-Huset, Dalgasgade 24, Silkeborg. Spisning fra kl. 18-19. Dagsorden jf. lovene. Alle medlemmer modtager skriftligt materiale på mail senest 14 dage før. Dagsorden og indkomne forslag m.v. kan læses på foa.dk/silkeborg-skanderborg under Teknik- og Servicesektoren eller bestilles i afdelingen 14 dage før på 46 97 20 20.

Social- og sundhedssektoren. 4. nov. kl. 17-ca. 21.30: Generalforsamling på Skanderborg Park, Skovsvinget 10, Skanderborg. Dagsorden jf. lovene. Forslag skal være sektoren i hænde senest 14 dage før. Alle medlemmer modtager skriftligt materiale på mail senest 14 dage før. Materialet vil være tilgængeligt senest 21. okt. på foa.dk/silkeborg-skanderborg under Sosu-sektoren eller bestilles i afdelingen på 46 97 20 20. Faggruppemøde og valg til faggrupperepræsentant er fra kl. 17-18. Der vil ifm. med generalforsamlingen være spisning fra 18-19 samt kaffe med kage under selve generalforsamlingen.

Pædagogisk Sektor. 11. nov. kl. 19: Generalforsamling på Skanderborg Park, Skovsvinget 10, Skanderborg. Dagsorden jf. lovene. Forslag skal være afdelingen i hænde senest 14 dage før. Materialet vil være tilgængeligt senest 27. okt. på foa.dk/silkeborg-skanderborg under Pædagogisk Sektor eller bestilles i afdelingen på 46 97 20 20. Alle medlemmer modtager skriftligt materiale på mail senest 14 dage før. Der vil i forbindelse med generalforsamlingen være spisning fra 18-19. Bemærk der er tilmelding til spisningen. Der er kaffe med kage under generalforsamlingen.

SKIVE

Seniorklubben. 17. sep. kl. 10: Tur til Asra – arbejderhistorisk samling i Herning. Afgang fra FOA kl. 10. Hjemkomst ca. kl. 17. Pris for medlemmer 200 kr., ikkemedlemmer 250 kr. Inkl. 1 øl eller vand, 1 burgerbolle samt kaffe m. brød Tilmelding senest 10. sep. 22. okt. kl. 14: Banko i FOAs mødelokaler, Jægervej 12, Skive. Der vil være kaffe m. brød. Pris 40 kr. inkl. 3 plader. Derudover kan der købes 3 ekstra plader for 10 kr. Tilmelding skal ske senest 15. okt.

SYDFYN

Afdelingen. 10. sep. kl. 16-17.30: Velkomstmøde for nye medlemmer i FOA Sydfyns lokaler. 16. sep. kl. 19-22: Generalforsamling i FOA Sydfyns lokaler.

Pædagogisk Sektor. 28. okt. kl. 17.30-20: Sektorårsmøde i FOA Sydfyns lokaler.

Teknik- og Servicesektoren. 4. nov. kl. 17- 21: Sektorårsmøde i FOA Sydfyns lokaler.

Sundhed- og Servicesektoren. 25. nov. kl. 17- 22: Sektorårsmøde i FOA Sydfyns lokaler.

SØNDERJYLLAND

Afdelingen. 18. nov. kl. 18: Generalforsamling på Agerskov kro. Dagsorden jf. lovene. Indkomne forslag herunder forslag til valg, skal være afdelingen i hænde senest 21 dage før generalforsamlingen.

Seniorklubben. 16. sep. kl. 14: Besøg af en, som viser film og fortæller om sin rejse til Nepal i FOAs mødelokaler på Brundevej 2, Rødekro. Tilmelding senest 11. sep. på foa.syd.dk. 21. okt. kl. 14: Lottospil i FOAs mødelokaler på Brunde 2, Rødekro. Tilmelding senest 16.

MEDLEMSPULSEN

Vindere i juni 2020

Hovedpræmievinder
Anne Louise Grønborg Kjeldsen
FOA Vendsyssel

Gavekort til Coop
Trine Lise Suovanen, FOA SOSU
Grethe Cardel Jørgensen, FOA Odense
Bente Pedersen, FOA Århus
Ella Marianne Andersen, FOA Frederikssund
Jeanette Beyer Larsen, FOA Roskilde

Hovedpræmien er et weekendophold for 2 på et Comwell-hotel i Danmark.
Desuden har vi hver måned 5 Coop-gavekort til en værdi a 300 kr. Nye deltagere er velkomne på **foa.dk/medlemspulsen**

KONTAKT FOA

FOA, forbundshuset
Staunings Plads 1-3
1790 København V

Telefon: 46 97 26 26
Åbningstid:
Mandag-torsdag
8.30-16.00
Fredag 8.30-15.00

FOA-afdelinger

Afd. 1: 46 97 11 00
foa.dk/foa1
Bornholm: 46 97 33 13
foa.dk/bornholm
Esbjerg: 76 10 93 50
foa.dk/esbjerg
Frederikshavn: 46 97 11 70
foa.dk/frederikshavn
Frederikssund: 46 97 12 00
foa.dk/frederikssund
Guldborgsund: 46 97 17 50
foa.dk/guldborgsund
Herning: 46 97 12 60
foa.dk/herning
Holstebro: 46 97 14 14
foa.dk/holstebro
Horsens: 46 97 14 55
foa.dk/horsens
Kolding: 46 97 15 76
foa.dk/kolding
KLS: 46 97 15 00
foa.dk/kls
Køge: 46 97 16 00
foa.dk/koege
Lillebælt: 46 97 36 10
foa.dk/lillebaelt
LFS: 35 44 45 46
foa.dk/lfs
Lolland: 46 97 30 00
foa.dk/lolland
Mariagerfjord: 98 51 21 11
foa.dk/mariagerfjord
Nordjylland: 46 97 29 00
foa.dk/nordjylland
Nordsjælland: 46 97 33 90
foa.dk/nordsjaelland
Odense: 46 97 18 00
foa.dk/odense
Randers: 46 97 19 00
foa.dk/randers
Roskilde: 46 97 19 90
foa.dk/roskilde
Silkeborg-Skanderborg: 46 97 20 20
foa.dk/silkeborg-skanderborg
Skive: 46 97 20 80
foa.dk/skive

okt. på foa.syd.dk. 27. nov. kl. 13: Julefrokost på Øster Højst Kro. Pris for medlemmer 200 kr., ikkemedlemmer 250 kr. Tilmelding senest 18. nov. på foa.syd.dk. Ret til ændringer forbeholdes. Medlemmer betaler 20 kr. for kaffe, ikkemedlemmer betaler 30 kr., og betaler entrépris ved arrangementer. Husk du er automatisk medlem af seniorklubben som efterlønner og pensionist.

VESTSJÆLLAND

Tilmelding med NemID. foa.dk/vestsjaelland.
Fagforeningen. 27. sept.: Ladywalk aflyst. 30. sept. kl. 18-21: Områdegeneralforsamling i Midtsjælland, Japanvej 2, Slagelse. Tilmelding til spisning senest 24. sept. 7. okt. kl. 18-21: Områdegeneralforsamling i Holbæk, Stenhusvej 35, Holbæk. Tilmelding til spisning senest 30. sept. 8. okt. kl. 18-21: Områdegeneralforsamling i Nordvestsjælland, Banegårdspladsen 3, Kalundborg. Tilmelding til spisning senest 2. okt. 4 x julebanko 5 nov. kl. 19-21, Stenhusvej 35, Holbæk. 21. nov. Toftegårdsvej 14, Asnæs. 19. nov. Japanvej 2, Slagelse. 26. nov. Banegårdspladsen 3, Kalundborg. 30. nov. kl. 17-21: Ordinær repræsentantskabsmøde, Filadelfia, Kurvej 4, Dianalund. Tilmelding til spisning senest 20. nov. Kontakt: Tlf. 46 97 38 60. Telefon- og åbningstider: man. og tirs. kl. 9-15, ons. lukket, tors. kl. 9-17 og fre. kl. 9-13. Hjemmeside foa.dk/vestsjaelland. Mail vestsjaelland@foa.dk. Akuttelefon faglig 46 97 21 63 kl. 16-22 på hverdage. A-kassens callcenter 46 97 10 10 kl. 16-20 på hverdage.
A-kassen. 1. okt. kl. 17-20: Efterlønsmøde i Område Nordvestsjælland, Banegårdspladsen 3, Kalundborg. 12. nov. kl. 17-21: Efterlønsmøde i Område Midtsjælland, Japanvej 2, Slagelse. Gratis og tag gerne en ledsager med.
Efterløns- og seniorklubben Holbæk. 5. okt. kl. 13-15: Kvindeskæbner i Danmark ved Odins Ravne. 2. nov. kl. 13-15: Klubbens årlige andespil. Tilmelding ikke nødvendigt, mød blot op.
Efterløns- og seniorklubben Slagelse. 14. okt. kl. 14-16: Bankospil. 11. nov. kl. 14-16: Den første kærlighed v. Carl Erik Lundgaard. Tilmelding ikke nødvendig, mød blot op.
Efterløns- og seniorklubben Ringsted. 1. okt. kl. 14-16: Med traktor og campingvogn fra Høng til Nordkap. 5. nov. kl. 14-16: Ordinær generalforsamling og efterfølgende bankospil. Tilmelding ikke nødvendig, mød blot op.
Efterløns- og seniorklubben Nordvestsjælland. 7. okt. kl. 11-15: Bankospil og fællesspisning. Tilmelding på foa.dk/vestsjaelland.
Ringsted Kongrescenter. Nye oplevelser med 10 % rabat til alle forestillinger, køb billetter via linket i nyhedsbrevene udsendt via mail.

Tjek din løn

Får du den løn, du har krav på?

Det kan godt betale sig at tjekke sin lønseddel. Nogle gange er der fejl i den, der betyder, at du ikke får den løn, du har krav på. FOA kan tjekke din løn og finde ud af, om du har penge til gode.

Tjek din løn på: foa.dk/loentjek

FOA

Redaktionen sluttet
12. august

Indlæg til 'Det sker' sendes til Henriette Monrad, hmon@foa.dk

Frist til nummer 5
19. oktober

Annoncer
Dansk Mediaforsyning
Telefon
70 22 40 88
dmfnet.dk

Annoncefrist
Nummer 4:
21. september
Nummer 5:
16. november

Annoncer og indstik, som er udsendt sammen med Fagbladet FOA, er ikke udtryk for FOAs anbefalinger.

Nummer 4 udkommer
Uge 43 2020

Synspunkter fremsat i Fagbladet FOA er ikke nødvendigvis sammenfaldende med FOAs synspunkter.

Vi tager ansvar for indholdet og er tilmeldt

PRESSENÆVNET

Medlem af Danske Medier

DANSKE MEDIERS OPLAGSKONTROL

Tilsluttet Specialmedier-nes Oplagskontrol

Oplag:
181.225/10. årgang
Tryk: Color Print A/S
ISSN: 1901-0222

SVANEMÆRKET
Tryksag
5041 0004

Udgiver:
FOA
Staunings Plads 1-3
1790 København V
Telefon: 46 97 26 26
foa.dk
e-mail: foa@foa.dk

Social- og Sundhedsafdelingen:
46 97 22 22
foa.dk/sosu
Sydfyn: 46 97 27 27
foa.dk/sydfyn
Sydsjælland: 46 97 28 00
foa.dk/sydsjaelland
Sønderborg: 46 97 34 00
foa.dk/soenderborg
Sønderjylland: 46 97 35 00
foa.dk/soenderjylland

Varde: 75 21 01 00
foa.dk/varde
Vejle: 75 82 52 88
foa.dk/vejle
Vendsyssel:
46 97 10 30/46 97 13 46
foa.dk/vendsyssel
Vestsjælland: 46 97 38 60
foa.dk/vestsjaelland
Viborg: 46 97 30 30
foa.dk/viborg
Århus: 89 36 66 66
foa.dk/aarhus

PMF-afdelinger

PMF afd. 1: 46 97 31 01
foa.dk/pmf1
PMF afd. 4: 43 71 66 90
foa.dk/pmf4
FOA/PMF Kbh. Syd:
46 97 28 50
foa.dk/foa-pmf-kbh-syd
PMF Fyn: 46 97 13 13
foa.dk/pmf-fyn

PenSam
Jørgen Knudsens Vej 2
Postboks 282
3520 Farum
Telefon: 44 39 39 39
pensam@pensam.dk
pensam.dk

QUIZ

1. **Hvor mange af FOAs medlemmer er helt eller delvist enige i, at ledelsen på deres arbejdsplads gør en stor indsats for klimaet?**
A. Hver anden
B. Hver tredje
C. Hver femte

2. **Social- og sundhedshjælper Mirsada Totic har fået hjælp af FOA til at ...**
A. Søge nyt arbejde
B. Anmelde en arbejdsskade
C. Få lønforhøjelse

3. **Hvornår er sidste frist for at indsende krav til OK21 for medlemmer og FOA-afdelinger?**
A. 1. oktober 2020
B. 10. november 2020
C. 1. januar 2021

4. **Hvor mange af FOAs medlemmer har været udsat for mobning på deres arbejdsplads indenfor det seneste år?**
A. Hver tredje
B. Hver femte
C. Hver syvende

5. **Jennie Nielsen har et mantra om, at ingen skal føle sig dumme. Hvad laver hun?**
A. Underviser på SOSU-Fyn
B. Praktikvejleder på plejehjem
C. Pædagog i børnehave

6. **Vi er gået tæt på en af illustrationerne i dette nummer af Fagbladet FOA. Hvad forestiller det?**
A. Spiselige larver
B. Træflis
C. Ristede mandler

KAN DU DIT FAGBLAD?

Vær med i lodtrækningen om et gavekort til Coop til en værdi af 250 kroner. Vi trækker lod blandt de indsendere, der har svaret rigtigt på flest spørgsmål. Du finder alle svar i dette nummer af Fagbladet FOA.

Kun medlemmer af FOA kan deltage i lodtrækningen. Send dit svar til: brevkasse@foa.dk **senest 20. september.** Du kan også besvare quizzen på foa.dk/quiz

Vinder af quizzen i Fagbladet FOA nr. 2/2020 blev **Berit Poulsen, Skjern**.

Partistøtte – nej tak!

Hvert år skal fagforeninger sende en blanket til frameldelse af partistøtte til deres medlemmer. Det står der i 'Lov om private bidrag til politiske partier og offentliggørelse af politiske partiers regnskaber' fra 1990. Selv om det siden er blevet muligt at underskrive sådan en erklæring online, gælder loven stadig.

FOA går ikke ind for, at medlemmerne skal støtte politiske partier over kontingentet. Skulle det på et tidspunkt komme på tale, kan du på forhånd melde fra ved at bruge kuponen herunder.

Kuponen skal sendes til forbundets revisor. På den måde sikrer du dig anonymitet. FOA får kun at vide, hvor mange der har frameldt sig – ikke hvem. Frameldingen gælder, indtil du annullerer den. Du behøver derfor ikke indsende kuponen, hvis du allerede har gjort det tidligere.

Du kan finde frameldingskuponen på foa.dk/partistoette og skrive den ud, hvis du vil undgå at klippe i bladet. Men desværre er du stadig nødt til at købe et frimærke og spadsere ned til postkassen.

☐ **Framelding:** Jeg ønsker at være fritaget for at betale til politiske partier eller partipolitiske formål i øvrigt over medlemskontingentet.
Sendes til:
Ri Statsautoriseret Revisionsaktieselskab,
Skagensgade 1, 2630 Tåstrup
Mærk kuverten: **Erklæring**

Cpr.nr.
Lokal FOA-afdeling
Navn
Adresse
Postnummer og by
Dato
Underskrift

FOA
SAMMEN GØR VI FORSKELLEN

NT Falke

søger faglærte vikarer:

SSA, SSH, Sygehjælpere, Pædagoger og Sygeplejersker

til vores kunder på plejecentre, hjemmepleje og institutioner i hele landet.

Med et
stærkt koncept
og overenskomst med FOA er vores mål og ønske, at du bliver vores nye kollega.

Registrer dig på www.ntfalke.dk
og få adgang til vores
booking og vagtsystem - Temponizer
eller ring til os på 71969600.

NT Falke leverer vikarer til offentlige og private institutioner, samt hjælperydelser til de fleste bevillinger efter sundhedsloven og serviceloven - bl.a. BPA, Ledsagning og støtte-/aflastning på både voksen og børne-/ungeområdet. Derfor søger vi også løbende ufaglærte handicaphjælpere.

Hjemmeapparat mod smerter og gener

Elmedistrål-metoden er smertefri, uden medicin og uden bivirkninger – og et apparat, du nemt kan bruge hjemme ved dig selv.

Vil du have bedre livskvalitet og mere velvære? Elmedistrål- metoden virker direkte ind på blodkarrene og har derved effekt på kredsløbsproblemer. Det fører til forbedret blodcirkulation, hvilket er forudsætningen for de fleste af kroppens funktioner.

"Metoden har en rensende virkning på blodkarrene, som øger blodgennemstrømningen i arme og ben og aflaster hjertet. Det vil sige forhindrer blodpropper", siger overlæge dr.med. Ernst Chr. Hansen, som selv har afprøvet Elmedistrål-metoden gennem otte år på Københavns Kommunehospital.

Vil du vide mere eller ønsker du at få en brochure tilsendt er du velkommen til at ringe eller maile til os.

Du kan både leje og købe apparatet og få en medarbejder hjem til dig for at instruere i brugen af apparatet.

Elmedistrål-metoden har dokumenteret effekt på følgende lidelser:

- Prikken i fødder og tæer
- Smerte og kramper
- Hævede ben og fødder
- Muskelspændinger
- Forhøjet blodtryk
- Sportsskader
- Knoglebrud og forstuvninger
- Uro i benene
- Tennisarm
- Hovedpine
- Hvilesmerter
- Blodsamlinger
- Skinnebenssår der ikke vil hele
- Springfinger
- Knogleskørhed

-har hjulpet mange med gigtlidelser

www.elmedistraal.dk
kurtrosengart@hotmail.com
Tlf. 28 92 84 04

Elmedistraal
- for bedre velvære og livskvalitet

SPAR PENGE

TJEK DINE **FOA FORDELE** I PENSAM BANK

Er du med i FOA, kan du spare penge. Vi tilbyder priser & fordele ingen samlet set kan matche.

pensam.dk/foa_fordele

RING PÅ 44 39 39 53 og hør om **DINE** fordele

LØNKONTO

- ✓ 3% i rente op til 25.000 kr.
- ✓ Kassekredit op til 50.000 kr.
- ✓ Personlig rådgiver
- ✓ Gebyrfri hverdag

BILLÅN

- ✓ Fra 2,95% i rente

PRIVATLÅN

- ✓ 5,95% i rente på privatlån - **NYHED**

BOLIGLÅN

- ✓ Landets billigste boliglån
- ✓ Spar 2.500 kr. pr. lånt million hos Totalkredit årligt
- ✓ Boligrådgivning fra start til slut

PenSam FOA